

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Prestolna beseda

Nj. Vel. kralj je otvoril zasedanje Narodne skupščine — V novo dobo našega gospodarskega in političnega udejstvovanja — Kmetška politika je temelj rešitve socijalnih in gospodarskih vprašanj

V ponedeljek 18. t. m. sta se sestali obe naši zbornici, senat in parlament, na skupno sejo, ki je dobila svoj poseben svečan značaj s tem, da je skupno sejo otvoril sam vladar s prestolno besedo.

Seji so prisostvovali vsi člani obeh zbornic. Dvorana pa je bila slavnostno okrašena, da je dobil slovesni trenotek tudi na zunaj svoj slovesen izraz.

Posamezne točke prestolne besede so vsi navzoči burno odobraval in so s tem vidno podčrtavali soglasje, ki vlada med najvišjim predstavnikom države in zastopniki naroda.

Posebno važen za kmete pa je odstavek, ki se nanaša na kmetijstvo. — Vladar sam označuje poljedelstvo kot glavni temelj vsega našega gospodarstva in s tem je dobilo prizadevanje kmetov, da se v prvi vrsti vpoštevajo njihove želje in zahteve, tudi najvišje odobrenje. To priznanje daje kmetom upanje v boljšo bodočnost.

Nj. Vel. kralj je v ponedeljek dopoldne ob 11. uri otvoril redno zasedanje Narodnega predstavništva z naslednjim prestolnim govorom:

Gospodje senatorji in narodni poslanci!

Z veliko radostjo, s polnim zaupanjem v našo lepo nacionalno bodočnost pozdravljam Vas vse in jugoslovanski narod, ki ga dostojno predstavljate. Zgodovina jugoslovanskega naroda, odkar se je naselil v teh lepih krajih naše domovine, je polna velikih dogodkov, usodnih preobratov, težkih preizkušenj in slavnih poletov, dokler ni bilo naposled z veličastvenimi zmagami nad vsemi sovražniki svobode in edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev kronano veliko delo nacionalnih prerokov, mučnikov in junakov jugoslovanske misli.

Polnih 12 stoletij je prebil v mukah in nadčloveških borbah za združitev naših plemenskih individualnosti. Zelo močni narodi in privlačne civilizacije so udarjali na naša razdeljena plemena in države. Pa kljub temu se v toku vseh preteklih stoletij moremo ponašati s tem, da nikoli ni ugasnila misel medplemenskega bratstva in jugoslovanske zaednice. Živela je večno v etičnih elementih jugoslovanskega edinstva in v proroški zavesti najboljših sinov našega naroda tudi tedaj, ko so se morala naša plemena ločeno in sama boriti za svoj obstanek!

Končno je etična resnica jugoslovanske misli zlomila vse zapreke, umetno ustvarjene tekom vekov, in dospela v zaključni dobi naše mučniške in krvave nacionalne revolucije in v svetovni vojni do tega, da je ustvarila eno in nedeljivo jugoslovansko kraljevino z enim narodom v eni državi.

Ko sem po sijajnih zmagah 1. decembra 1918 imel srečo, da svečano proglasim uedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev na podlagi svobodno izražene volje vsega našega naroda, smo se zahvalili iskrenih src Bogu, da je ostvarjen sen in večni ideal naših slavnih pradedov, najboljših Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Uedinjeni in svobodni smo imeli nalogo, da organiziramo s sodobnimi ustanovami našo nacionalno državo, da v njej pripravimo najboljše pogoje za bodočnost.

Z ustavo z dne 28. junija 1921, smo skušali rešiti to svojo državno in nacionalno nalogo. Kmalu pa se je vse jasneje pokazalo, da naša nacionalna misel ni dobila v ustavi troimene države svoj pravi izraz in moč organizirane nacionalne celote.

Z vsemi sledovi preteklosti, ki so nas plemenski razdvajali, nismo mogli v polni meri sintetično razvijati vse naše nacionalne vrline v neobhodnem notranjem edinstvu in harmoniji.

V taki državni ureditvi naše javno in organizirano politično življenje jedva je poskušalo, da z zaupanjem in iskreno izide iz ozkih plemenskih okvirjev. Premagali smo vse zunanje sovražnike, toda sebe, svojih posebnih pojmovanj nam je bilo najtežje premagati, kakor da ono, kar je plemensko, ne dobiva baš v edinstvu in v celoti svojo največjo vrednost in svoj skrajni cilj.

Toda najtežji udarec je nacionalna in državna misel doživela od zaslepljenih strankarskih strasti in od medsebojnih borb. Zloraba politične svobode in parlamentarnega reda je bila tako težka, da je ogrožala napredek in razvoj celokupnega našega narodnega življenja. Zaman so bila vsa pričakovanja, da bo razvoj našega notranjega življenja dovedel do ureditve razmer v državi. Naša nacionalna in državna celota je bila resno ogrožena. Pretilo nam je državno razsulo in narodno razedinjenje.

Niti trenutek se ni smelo pozabiti, da narodno uedinjenje ni delo ene generacije in da ni posledica zgodovinskega slučaja. To je delo neprekinjenih naporov, stoletnih nacionalnih živih ciljev in rezultat moralnih in zgodovinskih pridobitev. Narodno edinstvo in državna celota ne moreta nikoli biti predmet nobenih pogajanj, ostati morata za vedno nad našim dnevnim življenjem in nad vsemi posebnimi interesi.

Narodni in državni preporod

Z odločitvijo z dne 6. januarja 1929 sem presekal to slabo stanje. To je bila moja sveta dolžnost pred narodom in zgodovino. Svoji vladi, kateri sem takrat poveril upravo države, sem stavil v dolžnost, da z dobro upravo čimprej pomiri strasti in okrepi med narodom vero v bodočnost. V tem pogledu je kraljevska vlada izvršila z uspehom največje napore. Z zakonom od 3. oktobra 1929 je naša kraljevina dobila svoje pravo ime in so bili odstranjeni vidni sledovi preteklosti, one umetno ustvarjene upravne razdelitve, ki je postala zgodovinska v tragičnem razdvajanju naših plemen.

Navdušeni sprejem teh odločitev od strani vsega naroda z nedeljivim zaupanjem v vseh krajih naše domovine, kar sem mogel osebno ugotoviti v neposrednem stiku z narodom, je v meni utrdil prepričanje, da je Jugoslavija enako mila domovina vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem in da se nahajamo na pravi poti za trajno izgraditev naše nacionalne države.

Zvest svoji besedi in tradicijam svojega doma sem z ustavo od 3. septembra lanskega leta ustvaril osnovo za izgraditev onih ustanov, one državne uprave in državne ureditve, ki bodo najbolje odgovarjale splošnim narodnim potrebam in državnim interesom.

Smernice dela in odgovornost Narodne skupščine

Načela nove ustave nudijo vse možnosti zdravega nacionalnega in socialnega napredka in normalnega razvoja političnega življenja. Vsa ta načela bo treba lojalno izvajati v njihovi pravi zamisli: nacionalno edinstvo in državna celota sta izven vsake diskusije; v decentralizirani unitarni državi svoboden, ravnopraven nacionalno nedeljiv narod, poln spoštovanja in ljubezni za vero, navdahnjen vsega, kar je lepo in vzvišeno in z zavestjo svoje velike dolžnosti do narodnih zajednic.

Vi boste morali, gospodje, ustvariti v duhu teh načel in v zvezi z njimi važne zakone, ki naj zagotovijo svetlo in napredno bodočnost naše kraljevine, bodočnost, ki bo dostojna velikih brezprimernih žrtev vsega jugoslovanskega naroda za nacionalne ideale. Pot Vam je zato načrtana, a veliko zaupanje, ki Vam ga je izkazal narod, je za Vas najvarnejša opora in jasno izražena volja.

Gospodje senatorji in narodni poslanci!

Sestali ste se v resnih časih. Narodno predstavništvo stoji pred težkimi nalogami. Splošna in nezaslišana gospodarska kriza je zajela ves svet. Njeni valovi se niso ustavili pred mejami Jugoslavije. Napori vseh narodov grede za tem, da najdejo zdrav izhod iz sedanjega težkega stanja. Z njimi združimo vse svoje sile, kar nam bo tem lažje, ker živimo z vsemi v dobrih odnošajih in ker sodelujemo s polnim razumevanjem in lojalnostjo mednarodne solidarnosti. Pri tem me navdaja posebno zadovoljstvo, da naglašam, da je naša zunanja politika v popolnem soglasju s politiko naših zaveznikov in prijateljev. Jugoslavija hoče ostati tudi v bodočnosti odločen pobornik miru in reda v Evropi. V doslednosti s tem hočemo sodelovati pri reševanju dveh važnih vprašanj, ki sta postavljeni v tem letu na dnevni red mednarodnih sestankov. V vprašanju razorožitve bomo prevzeli vse žrtve, ki se morejo spraviti v sklad z interesi naše varnosti. Naša vojska ni bila nikoli instrument za ogrožanje miru in tujih pravic. Ona bo ostala tudi v bodočnosti obramba naroda in šola za njegovo nacionalno vzgojo.

Problem odgoditve reparacij je spravil našo državo v zelo težek položaj. Mi ne moremo na eni strani nositi bremena in žrtve za zmago splošnih načel svobode in pravice, a da se nam na drugi strani odvzame možnost, da z odškodnino za ogromne vojne škode izlečimo težke rane naše zemlje. Naše stališče je diktirano od najnujnejših interesov našega naroda in nam ne nudi možnosti za drugačno postopanje.

Za ozdravitev gospodarske krize

Kraljevska vlada je storila skrajne napore za ublažitev gospodarske krize ter je posvetila in bo tudi v bodočnosti posvetila svojo največjo pozornost ozdravljenju naših gospodarskih razmer. Neobhodno je potrebno, da se v vse naše javno gospodarstvo uvede največja štednja in da se spravijo javni izdatki v sklad z realnostjo dohodkov in s finančno močjo naroda. Kraljevska vlada bo predložila narodnemu predstavništvu državni proračun, ki bo upošteval ta načela. Princip največje štednje se mora izvesti tudi v banovinah in v občinah; treba je poiskati pota in načine za poenostavitve in pocenitev uprave, to pa naj ne bo v nasprotju z upravičenimi zahtevami njenega stalnega izboljšanja in izpopolnitve.

Za kmetško politiko

Gospodje senatorji in narodni poslanci!

Gospodarska kriza zahteva nujne in odločne, a tudi dobro premišljene ukrepe. Nezaslišan padec cen poljedelskih pridelkov je ustvaril zelo težak položaj za naš kmetški svet. Omogočiti kmeto-

valcu primerne cene za njegove pridelke in napredno življenje, dvigniti zopet njegovo potrošno silo in ustvariti ugodne pogoje za gospodarski kredit, to je glavno vprašanje, ki je pred Vami. Z dovršitvijo agrarne reforme je bilo ostvarjeno načelo, da pripada zemlja onemu, ki jo obdeluje. S tem so bili ustvarjeni za vse kraje socialni in gospodarski pogoji za zdrav razvoj našega podeželja. Kraljevska vlada bo skušala s smotreno gospodarsko politiko dvigniti kvaliteto naše kmetške produkcije in s sistematičnim razvojem zadrugarstva okrepiti gospodarsko moč našega kmetovalca.

Naša zunanja trgovinska politika bo skušala z vsemi silami očuvati in okrepiti naša agrarna tržišča v inozemstvu. Pri tem pa ne bo zanemarjala zaščite enakega razvoja vseh panog gospodarstva.

Prav tako bo kraljevska vlada skrbela za upravičene interese domače obrti in industrije, čijih delavnost moramo ohraniti, ker je z njimi zvezan obstoj velikega dela našega delovnega ljudstva.

Zakonodajne naloge

Dobro premišljena gospodarska politika ne bo prezrla potrebne postopne izgraditve našega socialnega zakonodajstva. Ravnaoč se po načelih narodne solidarnosti bo treba storiti vse, da se bremena težke gospodarske krize enakomerno in pravično porazdele na vse sloje naroda.

Kraljevska vlada in narodno predstavništvo se bosta pri današnjem gospodarskih zakonov poslužila strokovnega mnenja gospodarskega sveta, v katerem bodo zbrani glavni zastopniki vseh vej našega gospodarskega življenja. Ostvaritev gospodarskega sveta bo ena prvih nalog Vašega zakonodajnega dela. Pri sistematičnem delu za izpopolnitev naše notranje ureditve bo na dnevnem redu narodnega predstavništva tudi končno veljavna organizacija občinskih in banovinskih samouprav, teh najvažnejših edinic narodnega življenja. Kraljevska vlada bo pripravila potrebne zakonske načrte in jih bo predložila narodnemu predstavništvu v rešitev.

Gospodje senatorji in narodni poslanci!

Poleg navedenih nalog Vas v zakonodajnem delu čakajo še mnoga druga vprašanja, ki jih bo postavil na dnevni red razvoj države in narodnega življenja. Od Vašega smotrenega dela, od Vašega čuta odgovornosti, ki ste jo prevzeli, od Vašega razumevanja narodnih in državnih potreb in od Vaše uvidevnosti je odvisen uspeh velikih nalog, pred katere je postavljeno narodno predstavništvo, ki mu je narod s tako redko enodušnostjo izrekel zaupanje v enem zgodovinskih trenutkih našega nacionalnega razvoja.

Naj bi Vas spremljali božja milost in pomoč v delu za korist naroda in za čast naše kraljevine Jugoslavije!

Progllašam, da so seje narodnega predstavništva otvorjene.

V Beogradu, 18. januarja 1932.

Broj 40.

ALEKSANDER I., s. r.

Predsednik ministrskega sveta:

P. R. Živković, s. r.

Zastopnik zunanjega ministra
minister trgovine in industrije:

dr. Albert Kramer, s. r.

Minister trgovine in industrije:

dr. Albert Kramer, s. r.

Minister za socialno politiko
in narodno zdravje:

Ivan Pucelj, s. r.

Minister za notranje posle:

dr. Milan Srskić, s. r.

Minister prosvete:

dr. D. Kojić, s. r.

Minister pravde:

Boža Maksimović, s. r.

Minister za šume in rude:

dr. Stane Šibenik, s. r.

Minister prometa:

Lazar Radivojević, s. r.

Minister poljedelstva:

Juraj Demetrović, s. r.

Minister gradbe:

Nikola Preka, s. r.

Minister vojne in mornarice:
armijski general Drag. Stojanović,

Minister financ:

dr. Milan Gjorgjević, s. r.

Minister za telesno vzgojo:

dr. Drag. Kraljević, s. r.

Po prestolnem govoru je vladar zapustil dvorano, pozdravljen od vseh predstavnikov naroda, ter se vrnil zopet nazaj v dvor. Seja Narodne skupščine je bila nato prekinjena in nova seja napovedana za popoldne.

Popoldne je predsednik dr. Kumanudi otvoril sejo, v kateri se je izbrala adresna komisija, ki bo imela nalog, sestaviti adresno v odgovor na prestolne besede.

Konferenca o brezposelnosti

Brezposelnost narašča. — V naši državi je nad 200.000 ljudi brez dela. — Govor ministra Pucelja.

Pretekli teden je zborovala v Beogradu konferenca, ki jo je sklicalo ministrstvo za socialno politiko, da se posvetuje, kako bi se dala omiliti vedno bolj naraščajoča brezposelnost.

Iz Dravske banovine so se udeležili konference zastopniki ljubljanske Delavske zbornice g. Uratnik, za Zbornico za trgovino poslanec g. Mohorič in kot zastopnik delodajalcev ravnatelj Kranjske industrijske družbe g. dr. Obersnel.

Na konferenci je poročal o stanju brezposelnosti v naši državi najprej načelnik v ministrstvu za socialno politiko g. Jeremič, ki je ugotovil, da presega število brezposelnih pri nas že 100.000, dočim je naslednji govornik g. dr. Topolovič trdil, da jih je mnogo več, namreč nad 200.000.

Razni govorniki so nato predlagali različna sredstva za omiljenje brezposelnosti. Eni hočejo doseči izboljšanje s tem, da se podaljša šolska doba, kar bi zmanjšalo dotok mladih delovnih moči, drugi hočejo skrajšanje delovnega časa, da bi prišlo več delavcev do dela, čeprav za mal zaslužek, zopet drugi pa so zahtevali reorganizacijo celokupnega našega gospodarstva. Večina govornikov pa je iskala in zahtevala pomoči od države.

Na razne predloge je odgovoril minister za socialno politiko Ivan Pucelj tako-le:

»Upam, da se bo na tej konferenci porodila kaka dobra ideja, ki bi pokazala izhod iz sedanjega težkega položaja v boljšo bodočnost. Zagotavljam vas, da bom vsako vašo idejo najresneje proučil ter si prizadeval, da vse, karkoli bo dobrega in koristnega, po možnosti izvedem. Mi prav za prav še ne vemo, kako žalosten in težak je položaj. Mnogi mislijo, da se da vse to popraviti s kakim zakonom ali s kakimi upravnimi ukrepi. Težave obstojajo v vsej Evropi, a mi smo majhen del te celine in se od nje ne moremo kratkomalo ločiti. Tako dolgo, dokler drugod ne bo rešena kriza, je tudi mi ne bomo mogli popolnoma odpraviti. Delati pa moramo z vsemi silami na to, da to krizo kar najbolj omilimo. Prosim vas pa, da imate pri sestavi svojih predlogov za ozdravljenje sedanjih prilik na umu, da tudi država ne razpolaga s kakimi ogromnimi materialnimi sredstvi. To je treba upoštevati, da se ne bo pozneje moglo reči, da je bilo vse delo konference zaman.«

To je enkrat pametna beseda: Ne zahtevajte od države več kakor more storiti! Država smo namreč mi sami in če zahtevamo od države nekaj, se to pravi, da zahtevamo nekaj od nas samih. Država nam ne more nič dati, če od nas ne dobi! Kdor torej »zahteva« kaj od države, mora biti tudi pripravljen nekaj plačati! In minister Pucelj je storil prav, da je na to opozoril v svojem govoru.

Pomoč za pasivne kraje

Odbor za pomoč pasivnim krajem je sklenil obsežno akcijo, ki jo bo vodilo ministrstvo za socialno politiko, da bodo dobili prebivalci pasivnih krajev potreben živež.

Med pasivnimi kraji doslej ni bilo nobenega kraja Dravske banovine. Poslanci Dravske banovine so zato sklenili ukreniti vse potrebne korake, da bodo tudi siromašni kraji Dravske banovine deležni vladne pomoči.

Udobno odstranitev

nadležnega zobnega kamna, korenine mnogih zobobolov, povzroči priljubljeni Sargov Kalodont, idealno sredstvo za negovanje zob. Kajti samo Kalodont vsebuje učinkoviti dodatek proti zobnemu kamnu (Sulfuricinoleat po Dr. Bräunlichu). Redna uporaba Sargovega Kalodonta je najudobnejši način, da se ohrani lepe in zdrave zobe.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Zakaj morajo ravno kmetje biti žrtve?

(Dopis z dežele.)

Dandanes ljudje mnogo razpravljajo o tem, kako bi rešili gospodarsko krizo; posebno pozornost pa obračajo na kmetijski stan, kajti dandanes je vendarle prodrla na celi črti prepričanje, da ne more nikomur biti dobro, če se kmetu slabo godi.

Ljudje nasvetujejo vse mogoče rešitve. Eni pravijo, naj kmetje svojo zemljo bolj moderno obdelujejo, pa jim bo dobro. A s kakšnim veseljem naj kmet obdeluje svojo zemljo »modernoc«, če še tega ne more spraviti v denar, kar pridelava danes? Drugi nam svetujejo ustanovitev prodajnih zadrug — a kam in komu naj prodajajo te?

S takimi nasveti ne pridemo daleč in vse kaže, da naši svetovalci naše razmere premalo poznajo.

Moje mnenje je, da je glavni vzrok krize v preveliki razliki med cenami kmetijskih pridelkov in cenami obrtnih in industrijskih izdelkov. Poglejmo praktične primere:

Kmet, ki je pred vojno prodal 60 kg težko tele, je dobil za izkupiček 6 parov čevljev, danes pa le en par!

Za 60 kg težko tele je dobil kmet pred vojno lepo, dobro obleko. Danes mora dati za tako obleko celo kravo s teletom!

Z izkupičkom za 60 kg težko tele je kmet prej plačal hlapca za 4 mesece, danes pa plača s tem denarjem komaj pastirja za en mesec!

Za 1 liter mleka je dobila gospodinja pred vojno 20 škatljic vžgalic, danes pa dve škatljici!

En kilogram železa je veljal pred vojno 22 do 28 vinarjev, danes pa stane 3-50 do 4-50 dinarjev!

Mi kmetje nismo za visoke cene, toda zahtevamo, da se cene izravnajo. Če so naši pridelki poceni, morajo biti poceni tudi obrtni izdelki, pa bomo vsi zadovoljni.

Nikakor pa ni mogoče, da bi mogli kmetje prodajati svoje pridelke po nizkih cenah, na drugi strani pa bi mogli kupovati vse, kar sami potrebujemo, po visokih cenah. To je nemogoče in če bo pri tem ostalo, bomo šli vsi na boben, kmetje in obrtniki!

Po cenah živil pa naj se ravnajo tudi plašče javnih nameščencev in vse dajatve sploh; dokler se tudi to ne uredi, ne bo bolje. — jč. —

Cene počasi rastejo...

Po dolgih mesecih stalnega padanja cen naših poljskih pridelkov se je začel položaj nekoliko boljšati. Ne še mnogo, ampak vendar.

Predvsem so se začele dvigati cene živine, zlasti prešičev. Mi vsi vemo, da so bili kmetje še nedavno prisiljeni živino kar klati, če niso hoteli priti prav ob vse. Klanje pa je število živine znatno zmanjšalo. Kakor hitro pa je začelo primanjkovati blaga, je začela cena rasti. Za mlade prešičke za rejo plačujejo danes že lepe dinarje, a tudi cena drugim živalim polagoma raste.

Za kmete pa naraščajoče cene vsaj spočetka ne bodo posebno koristne, ker bodo morali živali, ki jim manjkajo, sami drago plačevati. Predno pa se bo žival razplodila in pomnožila, bo še dolgo trajalo, takrat pa zopet ne vemo, kakšne bodo cene. Nekaj dobička bodo dosegli sedaj le oni, ki imajo še kaj živega v hlevih.

Naročnike »Grude«

obveščamo, da je zrebanje dobitkov vsled mnogih prošenj in nekaj novih dobitkov preloženo nepreklicno na 10. februar 1932.

Kdor še ni odposlal rešitve, posebno oni, ki so na novo prejeli dopisnice, imajo torej še čas poizkusiti svojo srečo do 10. februarja.

Januarska številka izide 25. t. m. in ji bo priložena položnica. Vse cenjene naročnice in naročnike prosimo, da nam čimprej nakažejo naročnino. V bodoče bo Gruda izhajala redno 15. v mesecu. — Pridobite ji mnogo novih naročnikov.

Upravništvo se nahaja sedaj na novem naslovu in sicer: Pod Trančo štev. 2/I.

Upravništvo »Grude«.

Pristopajte k Kmetijski Matici.

Kriza zaupanja in poštenja

Današnje gospodarsko krizo označujejo prav znameniti ljudje — tako piše zagrebški »Jutarnji list« — kot krizo zaupanja in poštenja.

Kriza zaupanja in poštenja je posledica svetovne vojne. V javnem in v privatnem življenju ni nikjer več zaupanja, ker ni poštenja. Današnji svet ne spoštuje več niti onih nazorov o poštenju, s katerimi se razločuje izobražen človek od divjakov, in če še kje spoštujejo poštenje, ga spoštujejo le še iz strahu pred ječo. Poštenje je dandanes nekaj zelo redkega; ni pa še dolgo tega, ko so ljudje rekli, da si neumen, če si pošten...

Tako daleč je ljudi pripravila svetovna vojna. Takrat so se ljudje naučili smatrati vse za dovoljeno, kar so nekaj imeli za greh. Posebno tisti, ki so ostali med vojno doma, so mislili, da morajo goljufati, krasti in podkupovati, da rešijo sebe in svoje pred lakoto.

Vojna je res minila, toda to, kar so se ljudje med vojno naučili, to je ljudem ostalo; do denarja je namreč dosti lažje priti s sleparijo in z goljufijo, kakor pa na pošten način. Če zavzema kdo kakšno visoko mesto, mu je mnogo lažje prejemati podkupnino kakor pa se zadovoljiti le z golo skromno plačo; za istega pa, ki podkupa, je to tudi lažje kakor pa čakati... Za bankirja je lažje, če odnese sirotinjski de-

nar kakor pa, da bi si svoje premoženje pošteno zaslužil, posebno če se ne more odreči razkošnemu življenju. In oderuhom kar ne more v glavo, da ne bi smeli še danes zahtevati visokih obresti.

Velik del gospodarstva in javnega življenja je še dandanes v rokah teh »poštenjakov«. Mi beremo dan za dnem o svetovnih škandalih, v katere so zapleteni ministri, župani velikih mest itd. Nedavno so v Ameriki imeli velik petrolejski škandal, v katerega je bil zapleten neki državni tajnik. Afera gospe Hanau, v katero so zapletene najodličnejše osebnosti v Franciji, še ni končana. V Berlinu razpravljajo o škandalov bratov Sklarek, v katera je zapleten tudi bivši berlinski nadžupan. V Bukarešti sedi v zaporih več visokih državnih uradnikov zaradi korupcije. Tudi v Budimpešti so te vrste škandali na dnevnem redu; na Ruskem pa vsak hip kakšnega takega »poštenjaka« ustrele...

Ali more torej svet zaupati v kakšnega človeka, o katerem vé, da je bil še včeraj tihotapec, čeprav zavzema danes odlično mesto? Ali je mogoče zaupati ljudem, o katerih svet vé, da so goljufi, sleparji in lopovi? Do takih ljudi svet ne more imeti zaupanja ne v zasebnem, pa tudi ne v javnem življenju, in splošne krize ne morejo ozdraviti oni, ki so jo povzročili.

Bav. J.:

V obrambo naše časti

V času, ko so vsi listi polni toplih nasvetov, kako naj kmeti živijo z vsestranskimi omejitvami prebrodi sedanje kritične čase, je naravnost neobhodno potrebno, da spregovorimo še nekoliko o tej aktualni zadevi.

Da naš stan povprečno ne živi preko svojih razmer v zadevi prehrane, mi daje prav že vsestranska, le njemu lastna skromnost — pa čeprav bi lahko rekel naravnost stradanje — in to v taki meri, da se ne da primerjati prav nobenemu drugemu stanu. Res je, da kvantitativno povzije kmetovalec včasih nekoliko preko mere — toda, še bolj res je, da napram trdemu dvojnemu delavniku (v nadomestilo za potrošeno energijo) tudi znatno več potrebuje! Nad vse žalostna resnica pa je tudi, da se v danih razmerah ne more posluževati takih oblik prehrane, da bi že v manjših količinah prejel večjo množino kalorij (redilnih snovi). Ne torej samo delati — ampak tudi prebavljati mora, kar mi-mogrede.

Približno tako bo tudi glede obleke in obuvala. Ako pa se skuša kmeti fant ali dekle v tem pogledu vsaj približati ostalim stanovom, pa je v naše veselje le naraven in zdrav pojav! Saj nam ravno to najbolj dokazuje, da tudi mlada generacija teži k enakovrednosti — pa čeprav je v ostalih ozirih več ali manj zastopljena napram ostalim slojem!

Res bi ne bilo napačno vse te in še neštete druge potrebščine kriti z domačo proizvodnjo. Toda, to je bilo mogoče še v včasih, ko je kmet mogel delati z večjo družino na svojem posestvu. Ako bi namreč v današnjih razmerah stalno držal tako številno družino z gosti in kajzarji vred — bi ga žal le prekmalu upniki postavili na cesto! Ker dom ne nudi sodobnih potreb, je popolnoma umljivo, da še domači odrasli sinovi kakor hčere teže za zaslužkom v tovarnah in mestih v tu- in inozemstvu. Ne bodimo torej tako ozkosrčni, da bi zavidali postavnemu kmetu dekletu vsak komad krzna — ko kljub temu prestane več mraza ko marsikatera druga, pa tudi nikar se ne spoddikajmo nad kmetim fantom, ako si v nedeljah nadene galoše — saj tudi ta običajno posuši čez teden svoje noge komaj v vlažni postelji!

In pijančevanje: Kar pogledjmo tudi temu zlu nekoliko globlje v obisti! Premotrimo pive v krčmah na deželi, v postajnih restavracijah,

ali v meščanskih kavarnah, barih in hotelih. Ali bomo našli za tamošnjimi mizami 10% pristnih kmetovalec? Najbrže ne — pa čeprav že čivkajo vrabci na strehah, da prebivalstvo v pretežni večini pripada kmetškemu stanu! Radi priznavamo, da je tudi med nami nekaj takih brezbriznežev, ki ne morejo trpeti beliča v žepu in ki so vedno več žejni — kakor so finančno močni, toda procentualno tudi tega rekorda kmetijstvo ne bo odneslo...!

Naj bi se pisci raznih tozadevnih člankov v bodoče raje ozrli v njih ožji delokrog — pa bodo na marsikaj naleteli, kar daje znatno več povoda za čimdalje ostrejšo splošno krizo! Kdo na primer gradi razkošne vile, skrajno luksuzno opremljene palače in kdo sedi skoro vse dni in noči za marmornatimi mizami po širokih dvoranah in raznih gledališčih? Kdo se vozi z avtomobili na izprehode, s čemer vsakokrat uniči več prometnih sredstev — kakor kmetovalec v svoji poklicni neobhodni potrebi makar celo leto?

Vidite, tako v bodoče branimo čast zlatim kmetim materam, jeklenim družinskim očetom ter njihovim nadebudnim sinovom in hčeram, da bo naše plemenito prizadevanje rodilo bogate sadove v lepši in boljši bodočnosti naše mile domovine!

„Kmeti list“ agrarnim interesentom!

Sv. Ana pri Trziču. Vse člane »Pašne in gozdne zadruge« pri Sv. Ani pri Trziču obveščam, da bo odslej naprej prinašal »Kmeti list« vsa vabila k zborovanjem, sestankom, občnim zborom in sejam. Ker mi je radi drugih poslov nemogoče pošiljati za vsak slučaj obvestila in tudi radi štednje na papirju ne glede na raznašanje vabil, sem priporan poseči po tem izhodu. Pozivam vse člane naše zadruge, da, ako si ne more eden, naj si naročita dva soseda skupaj »Kmeti list«. Dobivali pa boste v njem tudi stalne informacije o stanju agrarne reforme. Saj nas je bil edino »Kmeti list« pripravljen sprejeti pod svojo streho ob času ustanovitve naših zadrug. Obveščeni boste stalno tudi o drugih važnih političnih dogodkih in novicah

široom sveta. Vsak, kdor se takoj naroči, dobi še vse letošnje številke. »Kmeti list« se bori za naše pravice in je tudi nekakšen uraden list agrarnih interesentov in to mu moramo mi povrniti s tem, da naj si vsak sedaj ob novem letu »Kmeti list« naroči. Zvestoba za zvestobo! Kdor Vas podpira v tem perečem vprašanju, je Vaša sveta dolžnost, da mu tudi Vi odkrito izkažete svoje zaupanje in svojo častno dolžnost, in obenem slovo tistim, ki Vas niso hoteli in Vas nečejo podpirati z tiskom. — Naročnino 30 Din za celo leto sprejemam tudi jaz!

Zupan Frane, načelnik.

Elektrifikacija Dravske banovine

Otvoritev električnega daljnovoda. — Govor bana dr. D. Marušiča.

V nedeljo popoldne se je vršila v Črnučah slovesna otvoritev in blagoslovitev električnega daljnovoda in transformatorske postaje. Otvoritvi so prisostvovali številni odlični gostje ter elektrotehnični strokovnjaki. Zbrane goste, med njimi bana dr. Marušiča, je sprejel in nagovoril ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn inž. Miklavc. Nato pa je ljubljanski knezoškof dr. Rožman blagoslovil novo električno napravo, ki je za elektrifikacijo naše banovine velike važnosti. Po blagoslovitvi so navzoči ogledali vse naprave. V posebni dvorani pa je g. ban stavil celo električno postajo v obrat. Nato je imel nagovor, v katerem je v kratkem poudarjal važnost črnuške transformatorske električne postaje. V prvi dobi razvoja, ki je bil še pred vojno, je bila dosežena prva naloga elektrifikacije; z zgraditvijo postaj v Podlogu in Črnučah pa je banovina izvedla drugo nalogo. K tretji pa spada izvedba razdelilnih vodov v posamezne vasi; stremljenje banovine je, da se tudi ta naloga čim prej izvede.

Žrebanja

Izžrebane srečke vojne škode. Pri osmem žrebanju obveznic loterijske dva in pol odstotne državne rente za vojno škodo, ki se je izvršilo 16. t. m., so bile izžrebane za amortizacijo tele serije:

serije: 505, 713, 822, 855, 973, 1088, 1184, 1296, 1797, 1805, 1822, 1879, 2220, 2310, 2396, 2446, 2448, 2483, 2626, 2650, 2851, 3041, 3103, 3216, 3646, 3829, 3866, 3934, 3941, 3987, 4088, 4155, 4213, 4531, 4538, 4668.

Iz oddelka državnih dolgov in državnega kredita finančnega ministrstva. Vsi, ki imajo srečke vojne škode, naj pogledajo, če so njihove številke izžrebane. Čegar številka je izžrebana, naj nese svojo srečko na davčni urad, kjer dobi 1000 dinarjev.

Žrebanje srečk Srbskega rdečega križa. Na 80. žrebanju srečk Srbskega rdečega križa, ki se je vršila 15. t. m., so bile amortizirane naslednje cele serije: 451, 1034, 1051, 1650, 1932, 3198, 3279, 3486, 3707, 3925, 4453, 4475, 5301, 6160, 6585, 6972, 7864, 8449, 8801, 9115. Pri premijskem žrebanju so bile izžrebane naslednje premije (prva številka označuje serijo, druga številka): 25.000 Din: 4342/3, 1000 Din: 4588/40; po 500 Din: 3294/82, 6296/46; 200 Din: 2499/75, 6021/19, 7064/71, 7239/90, 9463/18; po 50 Din: 159/47, 1067/78, 2660/99, 3064/51, 3385/64, 3689/50, 3859/94, 4243/85, 4607/55, 5206/43, 5681/20, 6182/21, 6799/25, 7472/82, 7755/8, 7903/89, 8374/66, 8783/34, 8861/33, 9226/93.

Dolžnost vsakega starega naročnika je, da pridobi Kmetškemu listu vsaj enega novega naročnika za leto 1932.

Dopisi

Kottje. Dne 6. januarja je imel v osnovni šoli v Kottljah sreski kmet. referent g. Zdolšek iz Prevalj predavanje o živinoreji. Razpravljal je o vzreji plemenskih telic in bikov ter o smotreni živinoreji v splošnem. Zigosaj pa je tudi napake, katere se opazujejo pri naših kmetovalcih v tem pogledu. Dotaknil se je prašičereje ter zlasti povdarjal na snago in važnost pravičnega odbiranja (selekcije) plemenskih merjaškov. Priporočal je tudi več zanimanja za splošno upeljavo štajerske kokoši. Končno je dal še nasvete, kako je ravnati s sadnim drevjem, da sneg v bodoče ne bo napravil toliko škode kakor letos. Kottje obišče vsako leto obilo tujcev. Zato bo treba skrbeti, da bodo v vsakem oziru napravile najboljše vtis. Udeležba pri predavanju je bila za naše razmere prav dobra. Razveseljivo je dejstvo, da se začnejo za kmetijska vprašanja zanimati tudi gospodinje. Po predavanju se je razvila precej živahna debata, v katero so posegli naši kmetje. Izvajanja pa so se sukala večinoma okrog gospodarske krize in so izzvenela v hrepenenju po zboljšanju razmer za kmetijski stan. A. S.

Šmarje pri Jelšah. V nedeljo 10. t. m. je imel narodni poslanec za šmarski srez, Vekoslav Spindler, zjutraj ob pol 9. shod v Zibiki, popoldne ob 14. pa v Loki pri Zusmu. Oba shoda sta bila prav lepo obiskana — na vsakem je bilo krog 80 oseb — in sta dokazala, da se moške in mladeniči, tudi taki, ki so se za 8. nov. 1931. še pustili zapeljati, zelo živahno zanimajo za razna pereča, zlasti gospodarska vprašanja. In baš o teh vprašanjih je na obeh shodih obširno razpravljal poslanec Spindler. Zlasti živo so se zanimali zborovalci, po večini vinogradniki, za vprašanje samopomoči glede vinske krize, o katerem je poročal poslanec na podlagi sklepov vinogradniškega sestanka za šmarski srez, ki ga je poslanec sklical za 22. dec. 1931 v Šmarje, in na katerem so bili storjeni važni sklepi glede organizacije vinogradnikov v srezu, priprav za razne vinogradniške prireditve itd. Te načrte so zborovalci z veseljem pozdravili, kar je dokaz, da je v najširše plasti naroda pričela prodirati misel o nujni potrebi trdne organizacije s svrhu samopomoči.

Kebelj na Pohorju. Kebeljska sokolska četa je priredila v nedeljo 10. t. m. dvodejanko »Mojster Križnik«. Dasi so bili igralci sami kmečki fantje in razen par izjem vsi prvič na odru, je igra izpadla v občo zadovoljnost. Ta dan so obiskali Kebeljčane tudi bratje in sestre iz Oplotnice, iz Konjic pa je prišel pod vodstvom br. Kolšeka tudi tamošnji naraščaj in 4 članice. Po igri so domačini pogostili došle goste s pravimi pohorskimi zajci in pijačo. Kebeljčanom in gostom je br. Kolšek iz Konjic razložil v temperamentnem govoru razliko Sokola v mestu in na vasi. Zlasti je poudarjal požrtvovalnost naših kmečkih fantov in deklet, ki kljub težkemu dnevnemu delu žrtvujejo marsikak večer tudi izobrazbi. Po govoru je zaorila slovenska pesem in vsi so se razšli z obljubo, da še pridejo na Kebelj.

Orla vas. Prvi redni občni zbor »Kmetске sokolske četec«, se bo vršil v nedeljo, dne 24. januarja t. l. v tukajšnji osnovni šoli s pričetkom ob 2. uri pop. Vljudno vabimo mladino k udeležbi. Za člane udeležba obvezna!

Bučje pri Kozjem. Dne 15. t. m. je umrl v Brežicah v bolnišnici po dolgi bolezni posestnik Janez Božiček iz Vrenske vasi št. 15, star komaj 39 let. Težko prizadeti rodbini izrekamo naše iskreno sožalje.

Dramlje. Občni zbor Sokola v Dramljah se je vršil dne 17. t. m. Izvoljena je bila nova uprava in sicer: Franc Mastnak, župan, za sta-

rosto; za podstarosto in za tajnika gostilničar Josip Mlakar, za blagajnika pa Josip Jakopin. Načelnik je Franc Ribič, podnačelnik Filip Jakopin, prosvetar nadučitelj Franc Korbar, računsko preglednika sta Andrej Jesenak, občinski tajnik, in učiteljica Marija Bregant. Novi upravi želimo najlepše uspehe!

Lesce. Smučanje je tudi letos pri nas v polnem razmahu. Naš delavni smučski odsek je priredil na dan sv. treh Kraljev dobro uspelo tekmo; zmagovalci so prejeli lepe nagrade. Gledališki odsek prostovoljnega gasilnega društva pa je priredil v nedeljo predstavo igre »Davek na samce«, ki jo je številno občinstvo z velikim zanimanjem sprejelo. Da pa ne bo kdo rekel, da se prirejajo v novi šoli samo zabave, omenjamo, da se tam redno vrše tudi gospodarska predavanja, ki so vedno prav dobro obiskana. Upamo, da bomo s složnim delom še marsikaj dosegli za precvit in napredek lepe naše doline.

Stara Cerkev pri Kočevju. Na rednem občnem zboru tukajšnje Sokolske čete, dne 10. t. m. se je sestavila sledeča društvena uprava: Starešina br. Bedenikovič Mihael; nam. br. Hočevnar Ivan; tajnik br. Kavčič Franjo; prosvetar brat Smolej Lojze; načel. br. Knaus Jože; načelnica Miklič Lenka; upravniki: br. Povše Friderik, Rigler Jakob, Marinič Anton, Levstek Anton, Goršič Zagar, Perz Jože. Revizorji: br. Kresnik Alfonz, Zagar Alojz, Wittine Ivan. Prosvetni odbor: br. Kreiner Josip, Erker Amelija in Malovrh Frančiška. — Mladi kmečki sokolski četi in upravi želimo čim največ uspehov, in kličemo zdravo!

Trčova: Sporočamo tužno vest bralcem »Kmetškega lista«, da smo dne 11. t. m. izgubili pri nas najpriljubljeno ženo Frančiško Fras, soprogo našega zvestega prijatelja in pobornika za našo idejo gospoda Antona Frasa iz Trčove. Smrt je vzela soprogu zvesto zakonsko družico, 7 otrokom pa ljubo in na tem svetu nenadomestljivo zlato mamico. Velikanska udeležba ljudstva pri pogrebu iz vseh bližnjih in daljnih krajev ter vseh slojev priča, da je pokojno Frančiško spoštoval vsakdo. Bila je vrla in zavedna slovenska kmetica, ki je rada čitala četudi od vsakdanjega dela izmučena naš list, in se veselila njegovega napredka. Svojemu soprogu je bila zvesta družica in tolažnica pri njegovem javnem udejstvovanju za kmetško idejo. Župnik g. Tkavc ji je pri odprtem grobu govoril poslovilne lepe besede s tresočim glasom, nakar so bile oči vseh navzočih na pokopališču rosne. Zlasti ob prizoru na krčevito plakanje prežalostnih otrok in g. soproga se je žalost še stopnjevala. Blaga sosedinja, vzor gospodinj, ohranili Ti bomo trajen časten spomin!

Spominsko drevo na Ghandija.

Indijski voditelj Ghandi je v spomin na svoje bivanje v Londonu zasadil v nekem londonskem parku spominsko drevo.

Obvestila Kmetijske službe

Društvo kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino daje nasvete in navodila glede kmetijskih služb svojim članom. Večji posestniki in sorodni kmetijski obrati, ki potrebujejo nameščence kmetijske stroke, se lahko obrnejo na tajništvo omenjenega društva (kmetijski referent v Kranju). Društvo bo skušalo po svojih močeh pomagati tako enim kakor drugim, ako bo dovolj prijav z obeh strani.

Sesttedenski kmetijski tečaj v dravograjskem srezu. Kraljevska banska uprava v Ljubljani priredi tudi letos v dravograjskem srezu 6-tedenski zimski kmetijski tečaj. Ta tečaj je organiziral urad sreskega načelstva na Prevaljah sporazumno s sreskim kmetijskim referentom. Tako se je dolčila za omenjeno prireditve občina Muta, kjer je pričakovati popoln uspeh tečaja. Otvoritev tečaja se vrši na slovesen način dne 19. januarja ob 2. uri popoldne. Tečaj bo trajal do 21. februarja 1932. Tečaj se vrši v šoli. Na tečaju se bodo poučevali sledeči predmeti: živinoreja, travništvo, prašičereja, perutinarstvo, živinozdravstvo, poljedelstvo, sadjarstvo, specialno zatiranje sadnih škodljivcev, uporaba umetnih gnojil, zadružništvo, gozdarstvo, higijena, kmetijsko računstvo, kmetijski zakoni, kmetijsko knjigovodstvo in čebelarstvo. Predavatelji so sledeči gg.: sreski podnačelnik Ivan Miláč, sreski kmetijski referent Zdolšek, dr. Maks Pregelj iz Vuzenice, Kolenc Pavel, sreski veterinar, sreski prosvetni referent Močnik Peter in sreski šumarski referent Serneč iz Slovenjgradca. Ker je omenjeni tečaj velikega gospodarskega pomena, je želeli, da bo s strani kmetškega prebivalstva iz vseh bližnjih občin obisk zadosten. Obisk tečaja se priporoča tudi gospodinjam in dekletom, ker so gotove ure posvečene gospodinjsstvu, kar je razvidno iz programa, ki je na vpogled pri vseh bližnjih županih in šolskih vodstvih, kakor tudi pri občini in šoli na Muti. Da bo uspeh popoln, se priporoča obiskovalcem tečaja, da v svojo korist obiskujejo tečaj vestno od začetka do zaključka. Posetniki tečaja se vabijo, da prinesejo seboj papir in svinčnik, da si zamorejo zabeležiti kar je važnega.

Obvestilo članom mlekarskega društva. Vsi, ki so dobili pozive za plačane troškov za preizkušavanje mleka naj se takoj obrnejo na mlekarsko društvo za Ljubljano in okolico v Dravljah pri Ljubljani.

Letošnji kožuhovinski sejem v Ljubljani se vrši dne 25. t. m. Lovci, ki hočejo za pravično ceno vnovčiti svoj pridelek, naj se strnejo v še ožje vrste in podpro skupno prodajo pod okriljem »Lovske zadruge«, ki vodi naše lovsko gospodarstvo, in pa »Ljubljanskega velesejma«, ki skrbi v splošnem za razcvit naše trgovine, obrti in industrije. Če hočemo vzdržati cene, ki so določene na svetovnem trgu, nam ne preostaja drugega, kakor da prodajamo skupno. Tisti trgovci, ki jim gre za večjo količino in navadno plačujejo po svetovnih cenah, bodo prihajali na naše sejme le takrat, kadar jim bomo lahko nudili mnogo dobrega blaga. Naša »Divja koža« sprejema kožuhovino do ponedeljka 25. t. m. Pošljite kožuhovino takoj na naslov: Ljubljanski velesejem, Ljubljana.

TUJI DENAR.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din 13-55
1 švicarski frank	Din 10-97
1 ameriški dolar	Din 56-40
1 angleški funt	Din 195-—
1 francoski frank	Din 2-22
1 češko krono	Din 1-67
1 italijansko liro	Din 2-84

Novice

V novoletno številko »Kmetškega lista« smo Vam priložili poštno položnico, katere se poslužite po možnosti takoj, ker se ta rada zgubi. — Naročnina »Kmetškemu listu« ostane kakor doslej Din 30.— za celo leto.

Domače vesti

† Ivan Kronovšek. V soboto 16. januarja je preminul v Orli vasi ugleden posestnik Ivan Kronovšek. Pokojnik je bil kot v domačem kraju tako tudi v vsej daljni okolici nad vse spoštovana in ugledna oseba ter iskren in vnet mož pokreta kmetškega ljudstva. Vsej njegovi rodbini iskreno sožalje. Pokojniku blag spomin!

Družinska žaloigra se je pretekli teden odigrala na Bledu. Inž. V. Klimenc je, najbrže v duševni potrtosti, ustrelil svojo ženo, sinčka, nato pa še samega sebe.

Pet žrtev steklega psa. V Mestopolju pri Črnomlju je domači pes, ki je bil stekel, uklal pet oseb, ki so jih radi nevarnosti težkih posledic stekline prepeljali v Pasteurjev zavod v Celju.

Zavarovanje setve. Kmetijsko ministrstvo je predpisalo na podlagi zakona o obveznem zavarovanju setve in plodov poseben pravilnik o zavarovanju setve v primorski banovini, na podlagi katerega morajo vsi lastniki posejanih zemljišč in sadovnjakov biti obvezno zavarovani.

Kovani drobiž iz niklja po 20, 10 in 5 par, iz game po 10 in 5 par, avstroogrski iz niklja in pakfonga po 10 in 20 vinarjev in iz železa po 20 vinarjev je prestal biti zakonsko plačilno sredstvo od dne 30. novembra 1931, ko je dobil obvezno moč zakon o kovanju srebrnega denarja po 10 in 20 Din. Ta drobiž se zamenja za kovani denar po 25 par do konca novembra 1932 pri blagajni finančne direkcije v Ljubljani in pri davčnih upravah.

Skala prevrnila lokomotivo. Kakor poročajo iz Zenice, se je v nedeljo, ko je ravno prihajal vlak na tamkajšnje postajo, utrgala velika skala s hriba ter udarila s tako silo ob lokomotivo, da se je slednja prevrnila čez železniški nasip ter potegnila s seboj sedem vagonov. Na srečo ni bilo človeških žrtev, materialna škoda pa je velika. Promet je bil več ur ustavljen.

Obstreljen na lovu. Iz Dvorske vasi pri Velikih Laščah so pripeljali v ljubljansko bolnico 19 letnega delavca Fr. Škulja, ki ga je v gozdu nad vasjo obstrelil neki kmečki fant s šibrami, meneč najbrže, da ima pred seboj divjačino. Pogal mu je več šiber v obraz, trebuh in roke.

Ustrelil je pet divjih svinj. V okolici Ogulina se je v zadnjem času pojavilo večje število divjih svinj, ki so na posevkih napravile znatno škodo. Znani lovski strokovnjak inženjer Zlatko Turkelj je ob priliki lova na te škodljivce ustrelil pet divjih svinj, med njimi eno, ki je tehtala nad 100 kg.

Zavraten napad iz maščevanja. V Gornji Stubici so svatovali. Povabljen je bil med drugimi tudi Dragotin Vulan. Ko se je ta zvečer vračal domov, je nenadoma nekdo iz zasede ustrelil in je krogla zadela Vulana v trebuh. Ranjenca so prepeljali v bolnico.

Visoka starost. V starosti 102 let je v Samoboru umrl seljak Ante Božičević. Kot mladenič je iz Ogulina prišel v Samobor in se tamkaj priženil. Bolan ni bil nikoli ter ni niti pušil, niti popival.

Nesreča pri podiranju bukev. Kolednik Franc, viničar iz Gruškoveca, je bil zaposlen v gozdu pri podiranju bukev. Pri tem mu je padla bukev naravnost na noge in mu obe v bedrih zlomila. Poškodovanec je bil pripeljan v ptujsko bolnico.

Smrt blaznika - ubijalec. V Tuzli je pred meseci izzval veliko razburjenje grozen zločin, ki ga je izvršil blaznik Hašim Rahmanović iz Zgoranje Tuzle. V duševni zmedenosti je Hašim s sekuro ubil in razsekal ženo, hčerko in sina. Po daljšem bivanju v opazovalnici je bil kot neozdravljiv izročen blaznici v Stenjevcu, kjer je zdaj v groznih mukah umrl.

Smrtna nesreča pri podiranju bukve. Pri podiranju neke bukve se je v okolici Ozlja pri Karlovcu smrtno ponesrečil kmet Mijo Jeretin z Ostrega vrha. Ko je podžagal bukev, je drevo padlo nanj in ga pritisnilo tako, da je na mestu umrl.

Z nožem v hrbet. V Lescah so se sprli neki fantje in je prišlo naposled do dejanskih spopadov. Kot žrtev pretepa je obležal na mestu 20-letni čevljarški pomočnik France Kersnik, ki ga je eden fantov zabodel z nožem v hrbet.

Grozen samomor šivilje. V Virju pri Koprivnici se je vrgla pod lokomotivo 18 letna šivilja Jelka Šabkova iz Virja, ki so jo kolesa lokomotive popolnoma razmesarila. Pri pokojnici so našli pismo, v katerem izjavlja, da gre prostovoljno v smrt in naj se ne išče vzrok njenega obupnega koraka.

Sirov pretepač. Malek Alojz, posestnika sin v Jiršovcih, je zelo udan alkoholu. Nedavno se je vračala od sv. maše pri Sv. Urbanu večja skupina fantov. Med njimi je bil tudi Malek, ki je bil že vinjen. Nenadno je brez vsakega povoda potegnil iz žepa nož in začel okoli sebe mahati, tako da je z noževim držajem udaril Krambergerja Antona, viničarja iz Trnovskega vrha. Udaril ga je parkrat po glavi in mu na levi strani blizu senc prebil kožo. Še prej pa je pred cerkvijo napadel s kamenjem Krambergerja Ivana iz Jiršovcev.

Hrabra služkinja je izvila vlomilcu revolver. V Banji Luki je preteklo nedeljo neznan moški nameraval izvršiti vlom v hišo tamkajšnjega trgovca Ibrahima Maglajliča in se ima trgovec zahvaliti le odločnemu nastopu njegove služkinje, da se vlomilec namera ni posrečila. Ob 4. zjutraj je trgovec slišal rahle stopinje v veži. Šel je pogledat. Nenadno mu je stopil nasproti neznan moški z revolverjem v roki veleč: »Roke kvišku!« Ker ni imel orožja pri sebi se je Maglajlić naglo odmaknil v sobo, jo zaklenil in začel klicati domače na pomoč. V vežo je prihitela služkinja, zgrabila vlomilca za roke, se z njim ruvala in mu naposled iztrgala revolver iz rok. Vlomilec je po kratki borbi pobegnil. Zločinca zasleduje policija.

Samomor mladega dijaka. Na Sušaku je skočil pod vlak 17 letni učiteljskičnik Fedor Popović iz Kastva. Kolesa so ga prerezala na dvoje. Pri mrtvecu so našli obmejno izkaznico in se je tako dognala identiteta. Pokojnik je bil marljiv dijak. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

Radi enega dinarja. V vasi Dubravi blizu Splita sta se sprla kmeta Stanko Lukinović in Mijo Juginović zaradi enega dinarja razlike v ceni vina. Prepiru je sledil pretep in slednjič je Juginović ustrelil Lukinovića, njegovega brata pa težko ranil v trebuh tako, da bo najbrže tudi on umrl. Bratoma Lukinović je priskočil na pomoč prijatelj Marin Juginović, ki ga je drugi Juginovićev brat z nožem zabodel v srce, tako, da je obležal mrtev.

Nesreča pri slamoreznici. Henrik Vaš iz Filovcev je šel na obisk k svojemu svaku v Tešanovce. Našel ga je pri slamoreznici, kjer je pripravljal krmo za živino. Hotel mu je pomagati, a nesreča je hotela, da je dobil roko med rečilo, ki so mu odtrgala troje srednjih prstov.

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz Josefova« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah in specerijskih trgovinah.

Pobeg. Turk Rudolf, bivši trgovski potnik, stanujoč v Sodinji vasi pri Žužemberku je prestal v mesecu novembru in decembru 1931 v jetnišnici okrožnega sodišča svojo devetmesečno kazen zapora, na katero je bil obsojen radi raznih sleparij, katere je izvršil na ta način, da se je ljudem izdajal za zastopnika te ali one tvrdke in pri tem neupravičeno kasiral denar. Dne 13. decembra 1931 pa je pobegnil iz navedene jetnišnice ter je bila istega dne zoper njega izdana tiralica. Omenjeni Turk, ki je 167 cm visok, srednje krepke postave, rjavih oči, kostanjevih las in oblečen v dokaj lepo obleko, se sedaj klati po Sloveniji ter baje izvršuje še v naprej podobne sleparije, p katerih se predstavlja za potnika neke zagrebške zavarovalnice. Okrožno sodišče v Novem mestu (preiskovalni sodnik) opozarja javnost, da se pred navedenim Turkom čuva in ne nasede njegovim sleparijam, obenem pa naproša, da ga vsakdo, kjerkoli bi se pojavil, javi najbližji orožniški postaji.

Huda nesreča 12 letne deklice. V Petriči pri Brodu se je pripetila huda nesreča v rodbini Stojana Vukovića. Ko sta oče in mati šla po poslih, sta ostala v hiši 12 letna deklica in 6 letni sinček. Po nesreči je mati pred odhodom hčerki oprala lase s petrolejem, kakor to delajo žene v Bosni, da bi deklici lasje hitreje rasli. Ker je deklica sedela poleg goreče sveče, so se ji nenadno vneli lasje in kmalu je bila vsa v plamenu. Na obupni krik nesrečne deklice so prihiteli starši z dvorišča na pomoč in pogasili plamen. Vendar je deklica dobila tako hude opekline, da ni upanja na okrevanje.

Nesreča pri sankanju. Tonček Vehovec, 7-letni sinček posestnika iz Vač pri Litiji, se je sankal, ker pa ni dovolj pazil, se je zaletel v drevo in si zlomil česno nogo. Fantka so prepeljali v ljubljansko bolnico.

Surov napad. Stanko Eržen, 26-letni posestnikov sin iz Cerkelj pri Kranju, je obiskal svojega prijatelja blizu Senčurja. Ko se je pozno ponoči vračal domov, ga je v Lužah pri Senčurju ustavila družba vaških fantov, ki so ga začeli izživati, češ, kaj išče na vasi. Eden je nenadoma planil proti Erženu in ga začel obdelavati z nožem. Sunil ga je trikrat v vrat in hrbet in ga hudo poškodoval.

Vesti iz sveta

Kobilice v Maroku. Iz Agadirja poročajo, da so se tamkaj pojavili nešteti roji rdečkastih kobilic, ki bodo uničile ves pridelek, če jih ne pokončajo ob pravem času. Kobilice so prišle iz Mauretanijske in letijo proti gorovju Atlas.

Usodna zajčja past. Iz Prage poročajo, da se je na neobičajen način ponesrečil neki 20 letni smučar na Slovaškem. Na smučanju se je bil zapel v zajčjo past, ki je bila skrbno skrita v snegu. Prišel je v past naravnost z glavo in se zadavil. Doslej še niso mogli ugotoviti istovetnosti ponesrečenega prijatelja zimskega sporta.

Velemestni otroci. Anketa, ki so jo priredile šole v Los Angelesu, je pokazala, da četrtnina otrok še ni videla krave, polovica pa ne teleta. Da bi odpomogli temu nedostatku, so šolske oblasti naročile kravo in teleta ter so ju razkazovali ljudskošolski mladini.

Številke namestu imen. V Italiji se je zadnje čase razpasla navada krščevanja otrok z imeni števil. Prvega potomca krstijo na ime Primo drugega na Secondo, desetega na Decimo. Na takšen način je prišel do svojega imena tudi znani boksar Carnera, ki se piše s krstnim imenom Primo, dočim je njegovemu drugemu bratu ime Secondo.

Država umorov na svetu. Ameriški sociolog dr. Kenneth Barnhart je imel v Newyorku predavanje, ki je v njem označil Ameriko za državo umorov. V pogledu umorov stoji Newyork šele na 78. mestu v Zedinjenih državah, razpiti Chicago pa komaj na 40. mestu. Največ umorov se zgodi v južnih mestih.

118 letni mož. V Bobkovicah pri Vilnu je umrl drugi najstarejši mož Poljak, 118 letni Josef Danko. Pokojnik se je udeleževal še poljskih osvobodilnih vojn 1863.

2500 slovaških občin išče denarja. V drugi polovici tega meseca se sestane slovaški deželni odbor, ki bo obravnaval vprašanje dodatkov za občine, ki ne najdejo zadostnega pokritja za svoje potrebe. Od 3500 slovaških občin je prosilo za podporo 2500 občin, kar priča, da je gospodarski položaj tudi na Slovaškem zelo slab. Značilno je, da večina občin ne zahteva samo podpor za pokritje proračunskih stroškov, ampak tudi zneske za verske šole, ki jih vzdržuje s svojimi podporami tudi država.

500 deklet je prodal. V Bukarešti so aretirali nekega domačina, ki se je izdajal za Egiptičana, ko je ravno hotel zopet dve dekleti odpeljati. Dognali so, da je zadnja leta prodal nič manj ko 500 deklet v razne bordele v Egiptu in bližnjem vzhodu.

Zločinci s strojnimi puškami. Iz Springfielda (USA) poročajo, da je zloglasni bandit Harry Young s tremi pajdaši usmrtil 6 policijskih uradnikov in ranil štiri druge. Zločince so odkrili v neki hiši v okolici. Ko se je policijska četa približala tej hiši, jo je sprejel ogenj iz strojnih pušk. Še preden je utegnila priti pomoč, je Young s svojo tolpo ušel.

Poplave an Škotskem. Južno vreme in dež sta v Glasgowu in zapadni Škotski povzročila veliko poplavo. V Glasgowu je voda mestoma poldrug meter visoka in na tisoče prebivalcev je bilo prisiljenih, da izpraznijo svoja stanovanja. V zapadni Škotski so vse reke prestopile svoje bregove, železniški in vozni promet je ustavljen, gasilci so morali nastopiti z vsemi razpoložljivimi silami, da rešijo ljudi iz hiš, ki jih je bila voda že čisto obdala.

Roparji v Perziji. Na železniški progi med perzijskima mestoma Teheran in Ispahan uganja tolovajščine roparska drhal, ki je pravi strah vseh bližnjih krajev in potujočih ljudi. Položaj je postal tako resen, da se je vlada odločila napraviti energičen konec. Razbojniki imajo pri svojem »poslu« svojevrstne manire. Ženskam ne store nič in istotako revnim potnikom, ki jih odločijo od drugih, čim ustavijo vlak. Pač pa opletnijo bogatine do golega, dasi z vljudno maniro. Če je pa potnik pripadnik vojske ali orožništva, ga umorijo brez usmiljenja.

Veliki bankroti v Ameriki. Iz Washingtona poročajo, da je v zadnjih 12 mesecih doživelo polom 2342 bank, ki so predstavljale skupno skoraj dve milijardi 10 milijonov dolarjev.

Cirkus zgorel. Zaradi požiga je zgorel veliki cirkus v mestu Anversu v Belgiji. Škoda znaša več milijonov. Izmed živali je zgorelo tudi 12 slonov.

Koran ukraden. Iz neke mošeje v Jeruzalemu je izginil rokopis korana (turškega sv. pisma), ki ga cenijo na 20.000 angl. funtov. Rokopis je star 800 let ter je največja dragocenost turške vere.

Smrt odličnega češkega Sokola. V Pragi je pretekli teden umrl 71-letni dr. J. E. Scheiner, predsednik češkoslovaškega Sokola, predsednik Slovanskega sokolskega saveza itd. Pokojnik je bil ena najodličnejših sokolskih osebnosti. Na zadnji poti ga je spremljalo številno slovansko sokolstvo. Med drugimi je bil poklonil venec naš vladar Aleksander.

Usoden vihar. Ob reki Misisipi v Ameriki je minuli teden divjal silen vihar. Ob nezgodi je bilo ubitih mnogo ljudi ter prizadete mnogo gospodarske škode.

Ogromen jez. V Indiji so preko reke Indusa zgradili velik jez. Gradili so ga osem let. Zdaj pričakujejo, da bo voda namakala obsežna polja, kjer malokdaj dežuje.

Za župana mesta Prage je bil ponovno izvoljen dr. Baxa, ki je že v prejšnjih letih s svojim županovanjem mnogo pripomogel k napredku češke prestolice.

Prebivalstvo Italije. Rimski osrednji statistični urad objavlja, da je imela Italija konec 1931 229.000 ljudi več kakor leto dni poprej, t. j. 41.450.000 milijonov prebivalcev.

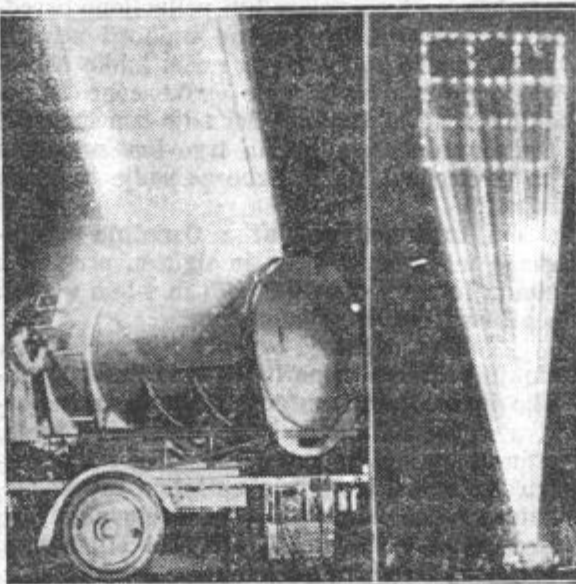
Epidemija hripe v Londonu. V Londonu je izbruhnila epidemija hripe, ki je zahtevala v enem tednu 500 žrtev, dočim je umrlo teden pred tem 240 ljudi. Angleške bolnišnice so prenapolnjene, pisarne in uradi delajo v skrčenem obsegu. Tudi šole so zaprte. V Yorkshireu so cele vasi okužene, v vasi Garton pa ni hiše, ki ne bi imela bolnika.

Lakota v turškem tobačnem ozemlju. V Urli, središču najboljšega turškega tobaka, je izbruhnila lakota. Ljudem je ostalo od zadnje tobačne žetve 90 odstotkov tobaka doma. Zaradi poostrene gospodarske krize niso mogli prodati svojega pridelka, niti ga zamenjati za moko in druga živila. Pridelovalci tobaka ponujajo celo balo najfinejših tobačnih listov za vrečo moke, toda noben trgovec noče pristati na takšno zamenjavo.

Novo vrste maska za gasilce.

V Angliji so iznašli nove vrste maske za gasilce, ki jih varujejo pred dimom in ognjem, obenem pa so dovolj močne, da varujejo glavo pred udarci raznih predmetov, ki lahko padejo na gasilca.

Vojna tehnika napreduje.

Neki angleški častnik je izumil nove vrste žaromet, ki obstoji iz več svetlobnih trakov, tako da se letalo, ki zalde v svetlobo teh žarkov, ne more več rešiti.

Za negovanje telesa,

za jačanje udov in zaščito pred obolenjem, je Fellerjev Elsafluid priznano domače sredstvo in kozmetikum, že 35 let splošno priljubljen. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg šte. 344, Savska banovina.

Zastonj!

Kmeti list boste prejeli lahko popolnoma zastonj celo leto, ako se obvežete, da mu boste pridobili tekom enega meseca vsaj 8 novih naročnikov. Pri glasite upravi samo svoj naslov, da Vam pošlje potrebno zbiralno polo in položnice. — Naročnina Kmetskemu listu ostane kakor doslej Din 30.— za celo leto.

Novoletni običaji Kitajcev

Kitajci so zelo praznoveren narod. Ob nobenem drugem času ne najdemo med temi sinovi Daljnega vzhoda toliko abotnih vraž in evropskemu človeku tako nenavadnih običajev, kakor baš ob prehodu v novo leto.

Tudi pri nas praznujemo slovo od starega leta bolj ali manj slovesno. Obujamo vesele in žalostne spomine i si želimo v novem letu kar največ sreče in zadovoljstva. Ponekod se je ohranilo tudi med nami še mnogo praznovernih novoletnih navad (n. pr. vlivanje svinca), ki pa z rastočo ljudsko naobrazbo vedno bolj ginevajo. Vse to praznovanje pa traja samo en dan ali dva, potem pa zopet hitimo vsak po svojih poslih.

Ne tako pri Kitajcih. Tam začno z novoletnim praznovanjem že pred našim Božičem in ga proslavljajo z neskončnim veseljačenjem ves januar in še pol februarja. Šole imajo ta čas velike počitnice, trgovine so zaprte, vse delo počiva. Oblast sestavi in izda koledar, ki je precej drugačen od našega. Tako se n. pr. kitajsko leto ravna po luninih menah, mesec traja od mlaja do mlaja. V svojem koledarju ima Kitajec tudi vodnika, ki mu slepo zaupa vse svoje nehanje. Koledar mu natanko pove, kdaj se mora kopati, kdaj naj si obrije glavo, kateri dan je primeren za zidanje, kdaj si je treba umeriti obleko, kdaj je čas za potovanje in druga opravila. Pove mu tudi, kaj bi ga zadelo, če bi se lotil kakega dela v neprimernem času, kakšna mora bi ga mikastila za ta ali oni prestopek. Kitajec je trdno prepričan, da je vse tako, kakor mu pravi državna pratika.

Novoletne svečanosti se začno 20. decembra, ko se zapro šole. Otroci se veseli razkrope za šest tednov na počitnice. Nato začno gospodinjje nakupovati živila in druge potrebščine. Vsaka skrbno pazi, da se dovolj založi z vsem, kar potrebuje za teh šest tednov, ker bi med tem časom ne dobila ničesar. Seveda so trgovci za to priliko bogato založeni, pa tudi precej radodarni, da se prikupijo svojim odjemalcem za novo leto.

Kmalu nato se pojavijo na vseh zidovih, vratih in na pohištvu trakovi iz rdečega papirja, ker se zli duhovi najbolj boje rdeče barve. Odganjajo jih pa tudi podobe breskvinega drevesa, tigra in bratov Shentuja ter Jilija, ki sta znana kot najsilnejša krotilca demonov. Na naše Silvestrovo pa se začne temeljito čiščenje hiš, da najde novo leto vse skrbno osnaženo in pometeno. Kdor bi na novega leta dan prijel za metlo, bi pometel srečo od hiše. Do večera je vse opravljeno in zdaj pride na vrsto poslavljanje od starega leta. Umetalni ognji najrazličnejših barv zaplame v noč, pestre rakete sikajo pod nebo, možnarji pokajo vsepovsod. Da bi čimbolj zadržali staro leto obdarujejo otroke z bakrenimi novci. To obdarovanje imenujejo Jasuetsin. Jdrasli prebde vso noč, da pozdravijo zarjo novega leta. In zdaj se nadaljujejo novoletne svečanosti iz dneva v dan s hrupni mi vesellicami vse tja do našega Kurenta.

Gospodarstvo

Ing. Jos. Teržan.

Osrednja organizacija za vnovčevanje našega sadja.

Sadjarstvo postaja za slovenskega kmetovalca v bregovitih legah, poleg živinoreje, najvažnejša in najvnosnejša gospod. panoga. Predpogoj, da postane sadjarstvo res vnosna kmetijska panoga, pa je da bo naš kmetovalec prideloval velike količine enotnih sadnih sort in to takšnih, ki na njegovi zemlji in na položaju njegovega posestva, z ozirom na podnebne in talne činitelje, najboljše uspevajo. Sadje mora iti konsumentu v slast. Kmetovalec mora skrbeti za to, da takšno sadje prideluje. Če pa hoče imeti še večji dobiček, potem mora pridelovati specialitete.

Parkrat se mi je pripetilo, ko sem bil pri naših kmetovalcih v raznih bregovitih krajih ob naši koroški meji, kakor tudi v Slovenskih goricah, da so mi kmetovalci pokazali jabolko, posebno lepo, okusno in slastno, ki pa ni v nobenem našem sadnem izboru. Pripomnili so, da je to »neka stara domača sorta«. Takšne domače sorte, ki so produkt naše grude, ki tukaj zelo dobro uspevajo in imajo celo kopico dobrih svojstev, bi lahko postale naše krajevne specialitete. Preenergično forsiranje najrazličnejših tujerodcev na našo grudo tudi v sadjarstvu ne more prinesiti največji blagoslov.

Tehnična stran našega sadjarstva, kar se tiče sortiranja, je naredila korak naprej z iznajdbo našega priznanega strokovnjaka g. Rudla, ki je skonstruiral sortirni sadni stroj. Stroj se odlikuje po svoji enostavnosti in po svojem preciznem delu. Cena mu takisto ni velika. Tudi druga tehnična vprašanja se že dokaj vestno in z velikim strokovnim razumevanjem obravnavajo v vrstah naših umnih sadjarjev.

Povsem nerešeno pa je še vprašanje organiziranega vnovčevanja sadja, ki se pridelava v Sloveniji.

Če pomislimo, da sta na koncu koncev svrha kmetovanja in njegov uspeh odvisna od tega, kako in koliko dobi kmetovalec za svoje pridelke v današnjem družabnem redu, je ravno vnovčevalna organizacija najvažnejša. Spraviti v denar pridelke je za posameznega kmetovalca poglavje najkočljivejših težav. Vzroki so različni: težavna dostava od mesta pridelovanja do konzumenta; prevelika ponudba na lokalnem trgu; male količine pridelkov od posameznih sort oziroma preveliko število najrazličnejših sort v nesortirani zmesi, kar je za trgovino na veliko neuporabno.

Takšen nered v proizvodnji je v največ slučajih vzrok krizam. Razmere, v katerih se danes nahaja slovensko gospodarstvo, nujno zahtevajo nov gospodarski sistem. Ta nov gospodarski sistem je organizirana združitev vseh pridelovalcev po posameznih panogah v velike osrednje organizacije. Današnjim socialnim razmeram najbolj odgovarjajoča oblika gospodarskega sistema je združništvo. Na eni strani organiziran producent, na drugi strani organiziran konzument, to je pot po kateri mora začeti stopati naš človek.

V naslednjih izvajanjih se hočem zadržati samo na vprašanju organizacije vnovčevanja sadja. Omeniti pa moram takoj, da bi slične vnovčevalne organizacije bile potrebne tudi za vse druge kmetijske panoge od katerih ima naš kmetovalec pridelke za trg. Vse te specialne osrednje zadrugne pa morajo tvoriti vrhovno skupno organizacijo radi harmonije in napredka. To je potrebno vsled tega, ker je gospodarstvo živ organizem, medse-

bojno povezan in pretkan v nebroj interesnih območjih.

Današnjim težavam v vnovčevanju našega sadja se da edino od pomoči z osrednjo sadjarsko organizacijo oziroma zadrugo, ki bi imela monopolno stališče za ves izvoz našega sadja. Edino takšna organizacija nas lahko reši iz dosedanjih nezdravih razmerij, slovenski sadjar ima lahko samo od takšne organizacije velik materialen uspeh in na koncu koncev lahko samo takšna organizacija pridobi na svetovnem trgu za naš pridelek trajnega konzumenta.

Ta osrednja sadjarska organizacija za vnovčevanje vsega sadja za izvoz s privilegiranim položajem, bi imela, povedano v par besedah, sledeči delokrog:

1. **Opazovanje proizvodnje.** Določiti natančno kako velik bo skupen pridelek bodoče sadne letine in koliko bo poedinih sadnih sort za izvoz.

2. **Opazovanje trga.** Na podlagi prve točke izdela osrednja organizacija plan kako bo mogoče ves razpoložljivi pridelek spraviti v denar po dobrih cenah.

3. **Določitev pravil za sortiranje in ocenjevanje.** Ako je sortiranje in ocenjevanje sadja prepuščeno vsaki poedini zadrugi, oziroma lokalnim trgovcem in drugim faktorjem, potem ni mogoče nikdar, da bi bili vsi sortimenti poedenih grup enaki. To pa je nad vse važno ako želimo osvojiti trg in istega stalno obdržati.

4. **Prodajna tehnika in politika.** Priporočljivo je, prodajati v časovnih obrokih gotov del pridelka. Na ta način se edino lahko doseže srednja tržna cena za vse blago. Ako se proda vse na enkrat, obstoja nevarnost, da izkupiček ne doseže one vsote kot v onem slučaju, ako bi bil pridelek prodan v treh časovnih obrokih. Sadne sorte, ki se dobro konzervirajo, dosežejo izredno ceno šele meseca januarja, februarja in marca.

5. **Osrednja organizacija mora voditi izvoz vsega sadja.** — Notranji promet s sadjem bodi prost tako da lahko vsakdo proda oziroma nabavi sadje za lastno potrebo kjerkoli želi v banovini. Vse sadje pa, ki je namenjeno za izvoz, mora biti prijavljeno osrednji organizaciji. Brez njene vednosti ne sme nihče izvoziti sadja. Na ta način lahko osrednja organizacija vzdržuje enake cene za poedine sorte in izvršuje licitacijo cen navzgor. Današnja neorganizirana trgovina s sadjem pa povzroča, da se cene za sadje licitirajo navzdol.

6. **Informativna služba.** Osrednja organizacija mora imeti točen in siguren pregled o stanju letine v drugih krajih in s tem v zvezi o situaciji na svetovnem trgu.

Takšna osrednja organizacija bo edina v stanju pravilno usmeriti našo sadjarsko politiko in zasigurati našem sadjarju iz sadjarstva siguren vir dohodkov. Nadalje pa lahko edino osrednja zadruga, kateri bi bil poverjen ves izvoz, izvrši vse potrebne investicije, katere so za konkurencu na svetovnem trgu neobhodno potrebne. Končno bi bili skupni režijski stroški, preračunani na celokupen izvoz sadja, mnogo manjši od današnjih, ki so neorganizirano razdeljeni na sto in sto poedincev in manjših organizacij. Na drugi strani pa ves dobiček, ki ga danes shranijo v svoje žepne razni posredovalci in nima od tega nobene koristi naše slovensko sadjarstvo, prišel bi v dobro tako za povzdigo našega celokupnega sadjarstva kakor tudi v direktno korist sadjarjev samih.

Podružnica Čebelarkega društva za novo-meški okraj je na občnem zboru, ki se je vršil v kmetijski šoli na Grmu, izkazala da je ena najdelavnejših v naši državi. Poleg organizacijskega dela (ustanovitev podružnic v Šmarjeti in Žumberku) je podružnica mnogo delala na gospodarsko-tehničnem polju.

S pšenico obdelana zemlja. Ves s pšenico obdelani svet na zemlji (brez Rusije) je cenjen na 94'8 milijonov hektarov proti 98'8 milijonom v preteklem letu. Evropa je udeležena z 29'4 milijoni (lani 29'5), Kanada 9'3 (10'1), U. S. A. 23'5 (23'9), Britanska Indija 12'8 (12'3), Argentina 7'2 (8), Avstralija 5'4 (7'3), druge dežele 7'5 (7'7). Ker je po ruski petletki pričakovati v tekoči kampaniji v Rusiji 6 mil. ha več, bi bilo na vsem svetu z Rusijo vred 1 do 1'5 mil. ha več posejanih s pšenico kot lani.

Pridelek riža v Siamu bo letos manjši kot je bil sicer in ga cenijo na 16,330.000 met. stotov proti 26,316.000 v preteklem letu in 24,700.000 stotom v povprečnosti zadnjih petih let. Lani so izvozili 17,800.000 stotov riža, letos bo izvoženih maksimalno 7,200.000 stotov.

Izvoz cementa iz Jugoslavije v Sirijo je znašal v tretjem lanskem četrtletju okoli 14.000 ton. Prodaja se v Siriji ceneje kot vsak drug cement, tudi ceneje kot ga prodaja domača sirska tovarna cementa.

Število konj v Poljski je naraslo na 4,100.000, in je stopila Poljska s tem v prvo vrsto konjerskih držav.

2,750.000 vreč kave je bilo do konca novembra v Braziliji uničenih. Uničenje se vrši po določenem načrtu, izdelanem od kavnega zavoda.

Koliko ima Rumunija še žita na razpolago. Pšenice za eksport ima Rumunija na razpolago še 40.000 vagonov. Vsa lanska produkcija je znašala 350.000 vag.; 220.000 vag. so določili za dom, 72.000 vagonov so eksportirali, ostanek čaka še na eksport. Od koruznega pridelka v znesku ca. 700.000 vagonov so vzeli za domačo porabo 400 tisoč, dočim je za eksport namenjenih 300.000 vagonov. Glede ječmena in ovsu ni še natančnih podatkov, zdi se pa da zaloge niso velike.

Češkoslovaška kot producent tobaka. To vprašanje mora tudi nas zanimati; več ko producira Češkoslovaška tobaka, manjši so naši izgledi za izvoz. Pridelovanje tobaka v Češkoslovaški se je v zadnjih letih močno dvignilo. Dočim je gojilo leta 1919 pridelovanje tobaka le 82 občin, jih naštejemo leta 1930 že 353. Število pridelovalcev je naraslo od 372 na 4110, pridelovalni prostor od 603 na 7498 hektarov, letos pa še nadalje na 8400 ha. Napredek je pa še bolj viden spričo zboljšanja kvalitete in temu odgovarjajočega večjega donosa. Povprečno je prišlo leta 1919 na 1 ha 375 kg tobaka, leta 1930 pa 2343 kg; finančni efekt na 1 ha je narasel v isti dobi od 139 na 7545 Kč.

Rodovniško poročilo živinorejske zadr. Slovenjgradec. Iz Slovenjgradca nam poročajo: Na predlog kmet. ref. g. Werniga se je pred poldrugim letom začela uvajati mlečna kontrola, za kontrolirane živali pa je bil ustanovljen rodovnik. Med članstvom živinorejske zadrugne se je pokazalo za to delo veliko zanimanje nakar je poseben odbor izvršil začasen vpis krav (29. in 30. decembra 1930). Ker so pa potem nastale ovire, je bilo potrebno živino pravilno zmeriti in vpisati v rodovnik. Vpisanih je bilo v rodovnik 95 krav. Pri vseh kravah se je vodila mlečna kontrola, ki izkazuje sledeči letni zaključek: Najnižja mlečnost 948 litrov, najvišja 4058 litrov letno, odnosno v odstotkih do 2000 litrov 26 odst., od 2000 do 3000 litrov 42 odst., nad 3000 litrov 27. odstotkov. Pripomniti je treba da izkazujejo mlečnost nad 2000 litrov krave onih posestnikov, ki imajo že po večini dobro urejena gnojišča in gnojnične jame. med tem ko posestniki krav, s mlečnostjo izpod 2000 litrov, s kravami vozijo in tudi nimajo še urejenih gnojišč in gnojničnih jam in je zato tudi krma veliko slabša. Upati je, da se bo mlečnost še znatno dvignila, čim se spravi v obrat mlekarna, ki je tako rekoč že na vidiku.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Ostre kazni za »copatarje«

Dandanes je navada, da zahtevajo »moderne« ženske vedno večje pravice v javnem in v privatnem življenju. V javnem življenju hočejo imeti pravico do vseh javnih služb, ki so jih sedaj opravljali samo moški, v privatnem življenju pa hočejo absolutno vladati nad moškimi. »Moderna« mestna ženska hoče po vsi sili, da mora njen mož biti njen »copatar«, ki se ji mora brez ugovora pokoriti. Za tako žensko je mož samo stroj, ki naj zasluži denar in ga nosi domov, nikar naj se pa »ljubi možiček« ne predrzne vprašati »drago mamico«, kam in kako je zapravila možev zaslužek...

Takih ubogljivih možičkov je dandanes na svetu prav mnogo in takim možem pravimo »copatarji«.

Včasih je bilo to drugače. Njega dni so namreč »copatarje« kaznovali, ker so delali sramoto celemu rodu moških. Tako so na Francoskem moža, o katerem se je zvedelo da ga je natepla njegova žena, posadili na osla, in obrnjen proti repu osla je moral ob belem dnevu jezdit skozi mesto ali vas. — Na Nemškem pa so imeli več stoletij navado, da so »copatarjem« trgali strehe raz hiš, pa tudi visoke globe so morali plačevati za svoje figarstvo. Prepirljive ženske so morale pa v zapor.

To je bilo takrat, ko so možje še nekaj držali náse in na svojo čast. »Moderni« moški so pa, kakor kaže, bolj podobni tistim pajacem, ki migajo le, če jih potegneš za špago, kakor pa — možem!

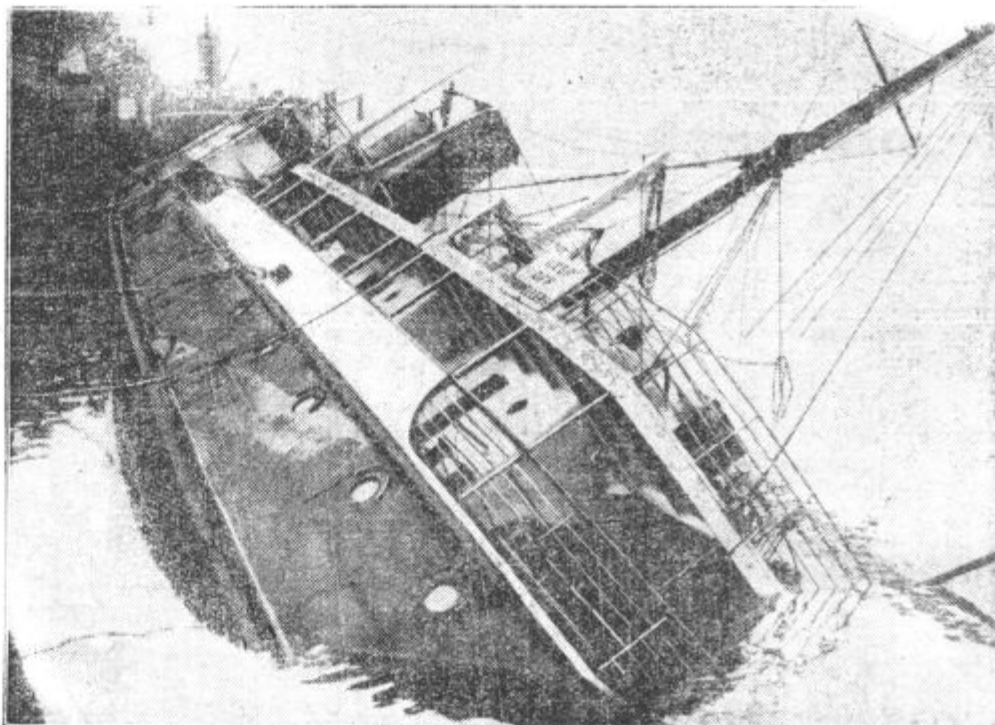
Bogastvo Vzhodne Indije

Velika Britanija, ki je danes gospodarica Indije, meri 250.000 kvadratnih kilometrov in ima 45 milijonov prebivalcev. Indija pa meri skoraj 5 milijonov kvadratnih kilometrov (torej 10krat toliko kakor Velika Britanija) in ima 350 milijonov prebivalcev (torej le 8-krat toliko kakor Velika Britanija).

Razmerje med Anglijo in Indijo se je zlasti po vojni silno izpremenilo. Te izpremembe so večinoma gospodarskega značaja.

Že pred vojno je bilo v Indiji precej fabrik; nihče pa ni verjel, da bi se mogla industrija v Indiji prav razviti. Od najbolj važnih industrijskih izdelkov ni bilo treba plačevati nobene carine in Anglija je dobavljala Indiji skoro dve tretjini potrebnih ji industrijskih izdelkov, dočim je bila industrija v sami Indiji precej visoko obdavčena.

Med vojno pa je bil dovoz industrijskih izdelkov iz Anglije v Indijo skoro nemogoč. Ker

Parnik se potaplja.

Angleški parnik »Duke of Lancaster« se je v angleškem pristanišču Heysham vnel in se v 24 urah potopil.

pa so Indijci rabili mnogo industrijskega blaga za svoje vojake, so začeli ustanovljati v celi deželi nove fabrike, ki so delale vse z ogromnimi dobički, kajti potreba je bila povsod velika. Velik kapital se je začel družiti v mogočne družbe, število delavcev pa je stalno naraščalo.

Nekaj števil: število predilnih strojev za bombaž se je dvignilo od l. 1913. do l. 1929. od 6 na 9 milijonov. L. 1913. so nakopali 16 milijonov ton premoga, l. 1929. pa že 23 milijonov. Produkcija surove svile se je v teh letih pošestorila. Predilnih strojev za juto je bilo l. 1913. komaj 21.000 v rabi, danes pa jih je nad 50.000. Jekla so izdelali l. 1913. le 63.000 ton, sedaj pa je to število poskočilo skoraj na pol milijona ton.

Ni torej čudno, da angleške jeklarne in predilnice napredek Indije v industriji neprijetno občutijo. Samo v mestu Bombay je danes nad 1700 fabrik, kjer je zaposlenih okoli 400.000 delavcev. Dve tretjini od teh fabrik predelujeta bombaž. Mesto Kalkutta pa je središče industrije za juto.

Tega čisto novega gospodarskega položaja Indije Angleži dolgo niso hoteli priznati...

Kako močno pa se bo Indija še razvila, se

vidi iz tega, da ima Indija v svoji zemlji še skoraj 70 milijard ton premoga, in najmanj za 27 milijonov konjskih sil vodne sile. Poleg tega dobiš v Indiji skoro vse rude, kar jih industrija potrebuje. Pa tudi delavcev ne bo zmanjkalo, ker se prebivalstvo Indije zelo množi.

Dandanes živi res da še 70 odstotkov Indijcev od kmetijstva, toda dežela se razvija brez dvoma v pravcu vedno večje industrializacije. Anglija bo morala enkrat uvideti, da je za Indijo čim večja samostojnost življenjska potreba.

Vzhodna Indija

Indija je ogromna dežela, podobna trikotniku, ki ga omejuje na severu najvišje gorovje na svetu — Himalaja —, na dveh straneh pa indijsko morje.

Evropejci Indije dolgo niso poznali. Posamezni trgovci so pač že v starih časih prodirali v Indijo, in ti so pripovedovali prava čuda o bogastvu te nad vse rodovitne dežele. Vendar pa se ni našel noben evropski narod ali vladar, ki bi bil poskušal trajno zasesti Indijo. Poročila potnikov o Indiji pa so krožila po vsi Evropi.

Tudi Krištof Kolumb je slišal ta poročila in on je imel misel, da bi prišel v Indijo po morju, če bi se peljal vedno proti zahodu. To svojo namero je tudi izvršil, odkril pa ni prave — vzhodne — Indije, ampak današnjo Ameriko. Pravijo, da Kolumb sam ni vedel še ob svoji smrti, da je odkril nov del sveta. Zato pa tudi prebivalcev v deželah, ki jih je bil odkril Kolumb, niso imenovali »Amerikance«, ampak »Indijance«, o katerih še danes otroci radi bero. Prebivalce prave (vzhodne) Indije pa mi danes imenujemo »Indijci«, da jih ne zamenjavamo z ameriškimi »Indijanci«.

Portugalec pa so poskušali doseči Indijo po morskem poti okoli Afrike. Prvi, ki je »odkril« vzhodno Indijo na tej poti, je bil Portugalec Vasco da Gama (okoli l. 1500). Portugalec so prvi začeli trgovati s to bogato deželo, potem so prišli na vrsto še Holanci in Francozi, nazadnje pa so še Angleži ustanovili veliko »vzhodno-indijsko družbo«, ki je s pomočjo angleške vlade vse svoje tekmece izrinila iz dežele, nakar je angleška vlada sama prevzela vso oblast nad deželo.

To oblast drže Angleži še danes in predno bo boj za svobodno Indijo končan, bo pretekla še dolga doba, kajti take bogatije, kakor je Indija, nihče ne da rad iz rok, najmanj pa Angleži.

Gluhonemi slišijo.

Ameriški profesor Gault je izumil aparat, ki omogoča gluhoonim ljudem, da slišijo s pomočjo prstov. Priprava obstoji iz »tresola«, ki pretrese živce kakor jih pretresažo zvočni valovi, in pa iz mikrofona, ki pojačuje tresljaje.

Ali sneg res zemljo greje?

Ljudje pravijo, da »sneg zemljo greje«. Ali je to res? Kaj pa, če sneg zemljo hladi?

Ne — sneg zemljo res greje! Seveda je ne greje tako, kakor greje peč naše sobe, pač pa tako, kakor nas greje obleka ali pa kožuh. Da je temu res tako, dokažemo lahko s poskusom. Zakoplji dva toplomera v tla in sicer enega v tla, ki so s snegom pokrita, drugega pa v tla brez snežene odeje. Potem pa pogledaj na živo srebro. V toplomeru, ki je zataknjen v zemljo, na katerem leži sneg, bo 10, 20, ali pa tudi 70 stopinj več toplote kakor na drugem toplomeru. Take poskuse so delali blizu Moskve, ko je bilo zunaj 21 stopinj mraza; toplomer pa, ki so ga vtaknili v zemljo pod snegom, je kazal komaj pol stopinje mraza!

Sneg je torej za zemljo prav to kar je za nas obleka ali pa kožuh. Kožuh sam nas tudi ne greje s tem, da bi on nam dajal toplote, ampak kožuh samo brani, da ne more naša lastna telesna toplota tako uležati iz našega telesa kakor bi rada. Ravno tako je z zrakom v kurjeni sobi. Silno se namreč moti, kdor misli, da prihaja toplota v zakurjeni sobi v naše telo od segretega zraka v sobi; toplota prehaja namreč vedno od toplejšega predmeta na hladnejši predmet in ne narobe. Naš telo pa ima okoli 37 stopinj toplote, kar nima nobna soba in to je jasen dokaz, da sobna toplota ne prehaja v nas, temveč da segret zrak v sobi samo zadržuje, da ne more toplota iz našega telesa tako naglo uhajati, kakor bi sicer, če bi bila soba mrzla. »Mraz«, ki ga čutimo, je namreč samo uhajanje toplote iz našega telesa. V navadnem našem življenju pa niso tako natančni, in zato pravimo kar po domače »kožuh nas greje«, »zakurjena soba nas greje« itd. Sneg pa vpliva na zemljo tako kakor na nas segret zrak v sobi ali pa obleka: sneg preprečava, da se zemlja prenaglo ne ohladi.

Sedaj pa moramo odgovoriti še na vprašanje: Odkod dobiva zemlja svojo toploto? In pa na vprašanje: Zakaj pa sneg ne propuščata zemeljske toplote skozi sebe?

Predno odgovorimo na prvo vprašanje, moramo ugotoviti, da zemlja na jesen, ko jo zapuščajo že zadnji solni žarki, še ni izgubila vse svoje toplote. Če bi ne bilo snega, bi zemlja v mrzlih zimskih nočeh vso svojo toploto izgubila, tako da bi moralo v severnih krajih pozebsti vse rastlinsko življenje; sneg pa varuje rastlinske kalle, da ne pomrznejo.

Kako pa to, da sneg tako blagodejno vpliva? To je odgovor na drugo vprašanje.

Primerjajamo snežno odejo zopet z našo obleko. Kaj »greje« na obleki? Mi vemo, da nas ne greje »štof«, ampak nas greje zrak, ki je v blagu, v luknjicah med nitkami. Če bi sukno tako stisnili, da bi luknjic z zrakom ne bilo, bi nas obleka prav malo grela, ampak bi bila »mrzla«. Zraka, ki se nahaja v luknjicah naše obleke, je silno mnogo, včasih precej več kakor je »čistega« blaga. Volnena obleka ima v sebi skoro 90 odstotkov zraka! Zato lahko rečemo, da so ravno najbogatejši ljudje, oblečeni pravzaprav z zrakom!

Prav tako je s stenami naših hiš. Tudi v stenah je mnogo zraka, v lesenih celo do 70 odstotkov, v opeki pa le 20 odstotkov. Zato so pa lesene hiše pozimi mnogo toplejše kakor zidane, ker zrak v leseni steni zabranjuje odhajanje toplote na ven. Dvojna okna »grejejo« tudi le zato, ker je med obema oknoma precej debela »last (mirnega) zraka«.

Veliko zraka pa ima v sebi tudi sneg: če stopiš 10 litrov snega, dobiš komaj Lober liter vode, ostalih 9 litrov je bilo torej — zrak! Sneg pa ne »greje« le dvakrat bolj, če je dvakrat debelejši, ampak v tem slučaju »greje« $2 \times 2 = 4$ štiri (krat) bolj in če je trikrat debelejši, greje $3 \times 3 = 9$ devet (krat) bolj!

Če pa gre pri vsem tem le za zrak, ki nas »greje«, čemu rabimo potem sneg, obleko, ko-

žuhe itd.? Zakaj obdaja zrak sam tudi že naše telo, rastline in sploh vse?

To si lahko kaj enostavno pojasnimo. Zrak slabo prevaja toploto le, če je miren; če pa se zrak premika (ob vetru), odnaša našo telesno toploto s seboj in telo mora oddati nekaj toplote zopet novi plasti zraka in tako naprej; zato nas veter hladi! V luknjicah obleke (snegu itd.) pa je zrak miren in se ne more mešati z mrzlim zrakom in zato varuje naše telo, da mu ni treba oddajati preveč toplote.

Tako tudi sneg zadržuje z zrakom, ki je v njem, toploto zemlje v zemlji, da ne more prehitro odhajati.

Zakaj ustavljajo vlake?

V vsakem vlakcu vidiš tudi pri nas zasilno zavoro, ki jo potnik lahko potegne, da ustavi vlak v slučaju nesreče.

Preteklo leto so na Angleškem ljudje 200 krat ustavili vlake. Vzroki so pa prav zanimivi, kakor to navaja uradno poročilo.

Neki ženski se je zazdelo, da vozi vlak prehitro, in potegnula je zavoro. Kazen: 1600 Din.

Neki visokošolec je sede! v restavracijskem vozu. Hotel je še naročiti neko jed, pa je pomotoma potegnil za zavoro namesto za zvonec za natakarja.

V neki gostilni so govorili, da neki londonški vlak še nikoli ni imel niti ene minute zamude. »Jutri jo bo pa imel«, je rekel nekdo in stavil 50 funtov. Mož je stavil. Vsedel se je sam v vlak in potegnil zavoro. Vlak je res imel zamudo in mož, je dobil 50 funtov, za kazen pa je plačal le 5 funtov.

Nekaj o domačih zdravilih

Poljski vseučiliški profesor Netolicky piše o domačih in drugih zdravilih to-le:

Dandanes zdravijo ljudje »mrzlico« s kopelmi in z ovitki. Kopeli in ovitkov pa se ljudje boje, ker jih je strah, da bi se še bolj prehladili kakor so že. Zato pa se rajši drgnejo z jesihiom, v katerem so namočene gotove rastline (»rožec«), ali pa si oblagajo svoje telo tam, kjer jih kaj boli, z mokrim perjem raznih rož.

Če namočimo rjuho ali brisačo s hladno vodo, ki naj nas hladi proti »vročini« (mrzlici), se krpa kmalu razgreje. Zato pa ljubijo ljudje bolj obkladke s hladnim kislim zeljem ali pa s krompirjem, ki ga namakajo v jesih. Tudi ilovnate obkladke ponekod visoko cenijo.

Jasno je, da si želi človek, ki ga muči »mrzlica« (pri prehlajenju), da bi se ogrel. Za segrevanje pijejo ljudje razne vroče čaje (lipovec, bezeg ali pa kamilice itd.) To so že prastara domača zdravila. Danes pa vemo, da se nahajajo v teh rožah snovi, ki potenje zelo pospešujejo.

Zejo, ki muči »mrzlične« ljudi, preganjajo bolniki z limonovim sokom, z odcedkom od kislega zelja ali pa s pesnico. Tudi čebulo in česen rabijo ponekod kot domača zdravila ali pa encijan in »tavžent-rožec«.

Moderna medicina pa zelo uporablja »aspirin«. Aspirin pa ni nič drugega kakor v jesih namočena vrbova skorja. Vrba se imenuje po latinsko »selex« (reci: séleks), jesih pa se pravi po latinsko »acetum«. Če pa vrbovo skorjo namočimo v jesih, dobimo snov, ki ji pravijo učeni ljudje »acetylo-salicyl«, fabrikanti pa prodajajo to snov pod imenom »aspirin«.

Tudi brezovo perje je jako učinkovito zlasti kot obkladek za revmatične bolečine.

»Moderna« zdravila niso torej bogve kako moderna, ampak je stvar taka, da nam prodaja »moderna« fabrikant zelo stara domača zdravila, ki rastejo povsod zastoj, v novi obliki za drag denar.

Za žene in dekleta

Iz kuhinje

V zadnji številki smo opisali nekaj najbolj priprostih zajtrkov, kakor so pri nas v navadi. So to stvari, ki so razmeroma zelo poceni, ker imamo vse doma.

Je pa pri nas mnogo ljudi, ki niso navajeni na tekoč zajutrek (mleko, čaj, kava itd.), ampak ki hočejo tečnejšo hrano že zjutraj.

Med to hrano stoje v prvi vrsti jedi, ki jih pripravljamo iz moke, potem pa razne povrtnine, ki nam rastejo doma.

Mi imamo doma moko različne vrste. Imamo belo in bolj temno pšenično moko, imamo pa tudi rženo, ajdovo, koruzno in ovseno moko. Te vrste mok se med seboj zelo razlikujejo po svoji kakovosti.

Pšenično, rženo in ajdovo moko imenujemo »zlahatno« moko, ker imajo te moke v sebi snovi, ki drže vsak izdelek iz teh mok skupaj, dočim koruzna moka in ječmenova bolj razpadata.

Iz raznih vrst mok izdelujemo našo najbolj valžno hrano — kruh. Iz moke pa kuhamo tudi mnogo jedi, ki jih uživamo lahko zjutraj, opoldne ali pa zvečer.

Najbolj navadne jedi, ki jih kuhamo iz moke lahko tudi zjutraj, sta močnik in žganci.

Močnik pripravljamo lahko iz vsake vrste moke. Priprava je zelo enostavna — vsaj pravijo ženskam, ki se v kuhinji ne spoznajo preveč, »da se močnika ne znajo skuhati«. To »umetnost« pa lahko zadene pač vsaka ženska.

Za močnik nam je treba dvoje: moka, kakršnakoli, in pa voda. Na mizo stresi toliko moke, kolikor jo je približno treba, in napravi v sredi kupa moke jamico. V to jamico vlij nekaj malega vode. Če pa hočeš imeti boljše jed, vlij v jamico eno ali dve jajci. Gre pa za silo tudi brez jajc. Potem začni moko z vodo vred »sukati«, da se naredi svaljki, ki pa ne smejo biti preveliki.

Potem pristavi lonec vode. Ko voda zavre, stresi svaljke (močnik) v krop in vedno mešaj, da se ne sprimejo. Nato osoli. Ko močnik nekaj časa vre, tako da je vsak svaljek prekuhan in preparjen, je jed gotova. Zabeli jo več ali manj in daj je na mizo.

Dosti boljši pa je močnik, zlasti iz pšenične moke, če nekaj svaljkov pred zakuhanjem prežeš na masti. V ponvi stopi nekaj masti in na masti ocvri eno ali dve pesti močnatih svaljkov. Ko svaljki zarumene, jih vrzi v krop, da se prekuhajo z drugim močnikom vred. Tako pripravljen močnik, ki mu pravijo »zaroštan« močnik, je izvrstna jed in ni nič dražji kakor navaden, zabeljen močnik. (Dalje sledi.)

Žalostna usoda »kraljic« lepote.

Zagrebski dnevnik »Jutarnji list«, ki piše zelo svobodomiselnost, je objavil v nedeljo pod zgorajšnjem naslovom sledeči članek:

»V najnovjšem času se je skoraj po vsem svetu razpasla grda navada, proti kateri bi se morale vse ženske odločno upreti.

Vsaka ženska, ki čuti v sebi dolžnost, da vzgoji v sami sebi človeka ki nekaj drži na svojo čast, mora biti ogorčena, če gleda, kako se nekatere ženske sramotno ponižujejo pred moškimi s tem, da se jim kažejo oblečene ali neoblečene, samo da bi jih moški proglasili za »kraljice lepote«. Samo zato, da ugođe svojemu »častihlepju«, si dajo od »razsodnihov« pregledovati celo telo; pri tem so te ženske tako udarjene s »lepoto«, da ne vidijo in ne razumejo, kako silno ponižujejo dostojanstvo žene. V svoji samoljubnosti kar ne morejo razumeti, da so samo igračka v rokah brezvestnih špekulantov, ki take ženske potem

razstavljajo, s tem pa zaslužijo prav lepe denarce za sebe, ne zanje. Take ženske niti malo ne mislijo na to, kaj jih čaka, če jih špekulanti po par tednih puste na cedilu, in se ne zmenijo za to, da jim je pozneje skoro vsaka pot do poštenega življenja zaprta.

Usoda raznih »kraljic lepote« je navadno prav žalostna.

»Miss Poljska« n. pr. je izginila kar brez sledu in je zašla bržkoné v kakšno javno hišo. »Miss Rusija« je odšla v Ameriko, tam pa je naredila toliko dolga, da so jo njeni »prijatelji« komaj rešili zavora in ječe. »Miss Mehika« je ubila svojega moža, »miss Veliko Britanijo« pa so zaprli, ker je po vseh trgovinah kradla razne stvari, ki jih baje mora imeti »kraljica lepote« za svoje »kraljevsko« življenje. Tako skoraj nobena »kraljica lepote« ni doživela tistega življenja, o katerem je nekaj časa sanjarija. Vse po vrsti so doživele navadno strašna razočaranja.

Zato pa je dolžnost vseh poštenih žensk in ženskih društev, da se tej razuzdanosti upro.

V Italiji so sklenili jako pametno postavo, po kateri so takšne »lepotne« tekme in razstave prepovedane. Na Švicarskem so proti takim neravnim »razstavam« protestirala vsa ženska društva in ravno tako na Ogrskem, in sicer ne samo katoliška društva, ampak vsa. Na Turškem pa so neko učiteljico, ki se je dala proglasiti za »kraljico lepote«, na kratko odpustili iz službe in prav so imeli.

Traparija s »kraljicami lepote« se je bila pričela tudi pri nas, toda z zadovoljstvom ugotavljamo, da se je ta razvada pri nas že precej vnesla; tako zelo, da že mladih ljudi več ne zanima. In to je dobro znamenje. Današnja doba je resna in ni več prikladna za razne čifutske špekulacije na človeško mesenost in popolnost.

Vesel župan

V malem holandskem mestecu se je oženil tamošnji župan. Vse prebivalstvo se je veselilo tega dogodka, najbolj pa župan sam, ki je »al objaviti sledeči razglas: »Someščani! Vaše veselje me je tako ganilo, da se Vam moram zahvaliti: danes zvečer dovoljujem vsem gostilnam, da imajo lahko odprto vso noč in vsak lahko pije, kolikor more. Policijske ure danes ni.« Na ženitovanjski dan zvečer so bile res vse gostilne polne moških in žensk, zjutraj pa je bilo vse pijano, celo ognjegasci in stražniki. Neki poslanec pa je zaradi tega dogodka interpeliral vlado, ki je veselega župana odstavila.

Naša zimska obleka

Ljudje imajo navadno pred zimo in mrazom velik strah in se kar ne upajo na prosto. To pa ni dobro. Zimski zrak je namreč mnogo bolj čist kakor vroč zrak in zato je našemu zdravju zelo koristen.

Paziti pa moramo na to, da se pozimi primerno oblečemo. Dokler smo zunaj se za-

vijemo v suknje, v sobi pa je treba suknjo odložiti, da se ne prehladimo. Posebno moramo pa paziti, da ohranimo noge tople. Kogar zebe v noge, naj se jih umije s toplo vodo, vsekakor pa mora tak človek obuti suhe, sveže nogavice. Tudi mokro obleko odloži čimprej!

Po zimi nosimo toplo volneno obleko. Dve tanki obleki drugo nad drugo pa bolj grejeta kot ena sama debela.

Čevlji morajo biti veliki in komodni; za zimo imej dvojne podplate!

Nositi volnene ovratnike ni vedno dobro; rabi jih le ob burji.

Sobe moramo tudi po zimi večkrat zračiti. Prezračena soba se dosti bolj hitro ogreje od peči kakor pa zaduhel prostor. Soba pa ne sme biti pretopla; če je v sobi 20 stopinj toplote, je to popolnoma dovolj.

Živinski sejmi

Mariborski goveji sejem. Na sejem, ki se je vršil v torek, je bilo prignanih 12 konj, 11 bikov, 71 volov, 261 krav in 9 telet, skupaj 364 komadov; prodanih pa je bilo 233 komadov. Cene so bile naslednje: debeli voli 4 do 4'50, poldebela 3 do 3'50, plemenski 2'50 do 3'75, biki za klanje 2'50 do 3'50, debele klavne krave 2'50 do 4, plemenske krave 2'50 do 3, krave klobasarice 1'25 do 1'75, molzne ali breje krave 2'50 do 3'50, mlada živina 2'75 do 4'50, teleta 5 do 6 Din za kg žive teže. Za meso so na trgu naslednje cene: volovsko meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 7 do 8 Din, meso od bikov, krav, telic 4 do 6 Din, telečje meso I. vrste 12 do 14 Din, II. vrste 8 do 10 Din, sveže svinjsko meso 10 do 16 Din.

Mariborski svinjski semenj. Maribor, 15. jan. Na svinjski semenj je bilo prignanih 75 komadov svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 7—9 tednov: 80—100 Din, 3—4 mesece 150 do 200 Din, 5—7 mesecev 350—400 Din, 8—10 mesecev 450—500 Din, 1 leto 600—700 Din, 1 kg žive teže 6—7 Din, 1 kg mrtve teže 8'50—9'50 Din.

Dunajski živinski sejmi. Na goveji sejem v ponedeljek je bilo prignanih 2212 glav goveje živine, od tega 162 iz Jugoslavije, 206 iz Madžarske in 100 iz Rumunije. Pri mirnem prometu so ostale v veljavi iste cene kakor pretekli teden. — Na svinjski sejem v torek je bilo pripeljanih 13.257 svinj od tega 2572 iz Jugoslavije, 1664 iz Poljske, 1338 iz Madžarske in 1152 iz Rumunije. Pri živahnem povpraševanju so se pitane svinje podražile za 2 do 4 groše, mesne svinje pa so popustile za 5—10 grošev. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 1'55 do 1'60, angleške križane 1'55 do 1'85, kmečke 1'45 do 1'60, mesne 1'45 do 1'70 in lahke mesne 1'65 do 1'90 šilinga (1 šiling do 8—dinarjev).

KOLENDAR.

- 24. januarja, nedelja: Tinotej.
- 25. januarja, ponedeljek: Pavel sp.
- 26. januarja, torek: Polikarp.
- 27. januarja, sreda: Janez Zlatoust.
- 28. januarja, četrtek: Rogerij.
- 29. januarja, petek: Frančišek Saleški.
- 30. januarja, sobota: Martina.
- 31. januarja, nedelja: Peter N.

SEJMI:

- 25. januarja: Radeče pri Zidanem mostu, Blagovica, Litija, Gomilnica, Artiše, Slovenjgradec, Studence, Koprivnica, Dolnja Lendava.
- 29. januarja: Rajhenburg, Sv. Jurij ob Taboru.
- 30. januarja: Rakek.

Kuhar se ženi.

*

Zrcalo v hlevu

— Čuj, prijatelj, zakaj pa imaš nasproti korita v hlevu zrcalo? — vpraša kmet svojega soseda.

— To je moj izum. Prašiči niso hoteli jesti, zdaj pa požro dvakrat toliko iz strahu, da bi jim ne požrli krmo pujski, ki jih vidijo v zrcalu.

Fabiani & Jurjovec

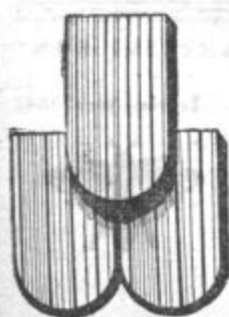
Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

Velika zaloga

suknena blaga za moške in ženske obleke.

Lepa izbira svilenih rut in različnih šerp.

Krojači in šivilje, pišite po vzorce!

Cpeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovske opekarn

ILOVAC

dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

INKUBATORE

(valilnice) in ostalo opremo za perutninarstvo nudi po najugodnejših pogojih F. KADLEC, tvornica inkubatorov Temerin. Zastopstvo: »AGRAR« k. d. Zagreb.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

dežniki

Na male!

Na velike!

Ustanovljeno 1890

V vsako kmetško hišo Kmetijsko Matico!

Potrži globoke žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem, tovarišem in znancem, da nas je naš skrbni oče, brat, stric i. t. d., gospod

Ivan Kronovšek st.

posestnik v Orli vasi

danes zjutraj ob pol 6., v 77. letu starosti, nepričakovano, vdan v božjo voljo, po dolgi in mučni bolezni zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil v ponedeljek, dne 18. t. m. ob pol 11. uri na farno pokopališče v Braslovčah.

Sv. maša zadušnica se je brala v ponedeljek, dne 18. t. m. ob pol 11. uri v farni cerkvi v Braslovčah.

Dragega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin!

Orla vas, dne 16. januarja 1932.

AMALIJA KRONOVŠEK, soproga. — IVAN, AMALIJA, FRANC, TONČEK, otroci, in ostali sorodniki.

Govori se

med našimi gospodarsko jasno mislečimi kmetovalci, da se uporaba

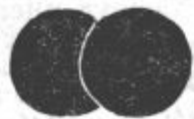
Nitrofoskala-Ruše

tudi v današnjih časih dobro izplača.

Zato bo v Vašo korist, če tudi Vi gnojite z Nitrofoskalom.

Pri gnojenju travnikov pa ne pozabite na:

apneni dušik

Naročila sprejemajo zadruga, kmetijske podružnice

„EKONOM“ v Ljubljani

kakor tudi Tvorница za dušik d. d. Ruše

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„JUGRAD“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 35/1

Krajevno zastopstvo Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Pravila proti plačilu Din 5'— v znamkah. Za odgovor prosimo znamko. Uradne ure od 8. do 12. in 14. do 18.

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani Kolodvorska ulica šte. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špicerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland cimenta.

OGLESI v „Kmetsem listu“ imajo siguren

USPEH!

Bogati postanete,

če imate veliko znanecv! „PERSSONS“, Ljubljana, Poštni predal 307. — Znamki za odgovor!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom

Račun pošl. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Bezojaviz „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon šte. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12½, in od 8—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 5